Jaargang 107. Dingsdag, 23 Mei 1848. No. 42.

GRONINGER COURANT.

ALGEMEEN DAGBLAD VOOR DE STAD GRONINGEN EN OMMELANDEN.

Bij deze Courant behoort een Bijvoegsel.

AANBESTEDING.

Op WOENSDAG, den 24sten Mei des jaars 1848, zal, onder nadere approbatie, door Curatoren der Hoogeschool te *Groningen*, in het locaal dier Hoogeschool, in bijzijn van den Hoofd-Ingenieur van den Waterstaat in de provincie *Groningen*, worden aanbesteed:

Het doen van eenige VERANDERINGEN in de KLEINE of WESTELIJKE WARME KAST, in den KRUIDTUIN der HOOGESCHOOL, te *Groningen*, benevens het maken van een VERWARMINGS-TOESTEL, door middel van WARM WATER, in die KAST.

Deze AANBESTEDING zal geschieden bij inschrijving en opbod.

Het Bestek, op hetwelk de bovengemelde Aanbesteding zal plaats hebben, zal, boven en behalve aan het lokaal van het ministerie van binnenlandsche zaken, en aan dat van het gouvernement der provincie *Groningen*, ter lezing liggen: te *'s Gravenhage*, in de voornaamste Logementen; en voorts op alle zoodanige plaatsen, alwaar gewoonlijk de Bestekken van Waterstaats-werken in gemelde provincie ter lezing gelegd worden.

De tijdelijke Minister van Binnenlandsche Zaken:
L. C. LUZAC.

PUBLICATIE.

De **STAATSRAAD, GOUVERNEUR** van de *Provincie Groningen* brengt ter kennis van de daarbij belanghebbenden, dat het Zijner Majesteit behaagd heeft, den aankoop voor rekening van het Rijk te bevelen van een aantal geschikte **RIJPAARDEN** en **TREKPAARDEN**, benoodigd voor het Leger; en dat de betaling dier aan te koopen Paarden zal geschieden *bij de aflevering*.

De voorname vereischten der boven bedoelde Paarden zijn als volgt:

De Paarden zullen niet jonger dan 5 jaren, noch ouder dan 7 jaren moeten zijn.

De Rijpaarden zullen niet kleiner dan eene el, 4 palmen, 8 duimen, 5 strepen, en niet grooter dan 1 el, 5 palmen, 3 duimen, 5 strepen, en

De Trekpaarden niet kleiner dan eene el, 5 palmen, 4 duimen, en niet grooter dan eene el, 5 palmen, 8 duimen mogen zijn, alles gemeten onder eene galg van den onderkant van het ijzer des voorhoefs, tot op het midden van de schoft.

De Paarden moeten zijn ruinen of merriën, langstaarten, voorts bruinen, vossen of zwarten; geene bonte of witte zullen aangenomen worden, eveneens geene klaphengsten.

De Paarden moeten zijn welgevormd, geëvenredigd in hunne deelen en sterk, met eene uitgebouwde schoft, breede borst, vier goede beenen, vrij van spatten en gallen, hooge en harde hoeven, kort gekoot, goed van gezigt en zonder eenig gebrek aan de oogen, hebbende vooral eenen goeden adem en geschikt zijnde voor den zadel of voor het tuig, naar gelang van de dienst, waartoe zij bestemd zijn.

De keuring, aankoop, aflevering en betaling der bovenbedoelde Paarden zal plaats hebben te *Groningen*, ten huize van D. G. BRUGMA, buiten de Heerepoort, te *Groningen*, op Maandag, Dingsdag, Woensdag, Vrijdag en Zaturdag, den 29sten, 30sten, 31sten Mei en 2den en 3den Junij aanstaande, telkens des morgens te acht uren te beginnen.

En worden alle Eigenaars van Paarden, vallende in de bovengemelde vereischten, opgeroepen en uitgenoodigd, om op evengenoemden tijd en plaats hunne Paarden ter verkoop aan te bieden, voor welke een *goede* prijs zal worden betaald, en deze *dadelijk* voldaan.

En opdat deze kome ter kennis van elk en een iegelijk, dien zulks aangaat, zal dezelve worden gedrukt, gepubliceerd en geaffigeerd ter plaatse, alwaar men gewoon is zulks te doen, en voorts in de *Provinciale Groninger Courant* geïnsereerd worden.

Aldus gedaan in het Provinciehuis te *Groningen*, op Woensdag, den 10den Mei 1848.

De Staatsraad, Gouverneur voornoemd:
RENGERS.

VERHURING VAN LAND.

BURGEMEESTER EN WETHOUDEREN der Stad *Groningen* bieden ter verhuring aan voor dit saizoen:

Een stuk GROENLAND, gelegen ten noorden van de Bloemstraat, te *Groningen*, zijnde het *derde of achterste* stuk van het aldaar gelegen STADSLAND, groot ongeveer 76 roeden.

Deze verhuring geschiedt bij inschrijving met beslotene briefjes, inhoudende de namen, het beroep en de woonplaats van den inschrijver en zijne borgen, de som in schrijfletters en van buiten geteekend: Inschrijvingbriefje; welke briefjes vóór of op ZATURDAG, den 27sten dezer, ter Stads Secretarij moeten worden bezorgd, alwaar ook de voorwaarden van verhuring ter lezing zullen liggen.

GRONINGEN, 18 Mei 1848.

Burgemeester en Wethouderen: VAN ITTERSUM.
De Secretaris bij het Bestuur der Stad Groningen:
J. H. M. HORA SICCAMA.

DUITSCHLAND.

HAMBURG, 16 Mei.

Door de Denen zijn thans 80 Duitsche koopvaarders aangehouden, waaronder Hamburgers met kostbare ladingen. Tot dusverre is echter nog geen van deze prijs verklaard.

BERLIJN, 17 Mei.

Hetgene te voorzien was is geschied; de revolutie van den 14den Mei is mislukt, doordien zij haar spel te vroeg verried door eene oproeping tot volks-wapening, en alzoo hare tegenstanders niet alleen wapende, maar tevens de geestdrift van een groot deel der Berlijnsche bevolking verkoelde. Het ministerie heeft eene volkomene overwinning behaald. Het heeft aan den optogt niet toegegeven, maar te gelijk eene verklaring afgelegd, die de bevolking tevreden stelt. De Prins van Pruissen komt eerst terug, nadat de constituerende vergadering bijeen gekomen is, en hij openlijk zijne toetreding tot den nieuwen staat van zaken heeft bekend gemaakt. De rust is niet verder gestoord. Daarbij komt, dat de meest begaafde leiders der radicale partij eene rugwaartsche beweging hebben gemaakt, en alleen de heer *Held* overblijft, dien de Regering kan aanklagen, doch liever wil sparen. Niettemin zijn zoodanige overwinningen voor de Regering niet wenschelijk. Onderscheidene personen zijn gevat.

Van den 19*den*. De onderhandelingen met Denemarken zijn weder een ander, niet even vreedzaam tijdperk ingetreden. De Denen hebben den door Engeland aangeboden wapenstilstand niet aangenomen. Zij willen nog altijd Alsen en het noorden van Sleeswijk behouden. Eindelijk weigeren zij volstandig, om de schade door het embargo geleden te vergoeden. Wanneer zij de Elve en de Weser niet meer blokkeren, dan is dat slechts eene demonstratie ten gunste van Engeland en Rusland.

WEENEN, 17 Mei.

Eene proclamatie, gedagteekend van gisteren en geteekend door den Keizer en de ministers, is uitgevaardigd. In dezelve wordt officiëel kennis gegeven van 's Keizers bewilliging van de drie punten, vervat in het adres, eergisteren aan den ministerraad aangeboden

Vooreerst bewilligt de Keizer in het blijven bestaan van het staatkundige centrale comité der nationale garde, en in de gemeenschappelijke bezetting der hoofdposten door militairen en nationale gardes Tevens heeft de Keizer vastgesteld, dat de staatsregeling van den 25sten April aan den rijksdag voorloopig zal worden voorgelegd en alzoo deze eerste rijksdag een constituerende zal zijn. Om nu alle vrees voor eene onvolkomene vertegenwoordiging te doen verdwijnen, heeft de Keizer bepaald, dat die rijksdag slechts uit ééne kamer zal zijn zamengesteld; voor de verkiezingen zal geen census bestaan; de kieswet zal nu ook aan een nieuw onderzoek worden onderworpen. Eindelijk geeft de Keizer de hoop te kennen, dat alle burgers met rust en vertrouwen de opening van den rijksdag zullen afwachten.

Deze proclamatie, welke op aanraden der ministers is afgekondigd, was het gevolg van de demonstratie, welke den 15den plaats had en waarbij ruim 12,000 man, uit studenten, nationale gardes en arbeiders bestaande, in weerwil van alle aanmaningen om uiteen te gaan, zich naar het paleis hadden begeven, om hunne eischen aan den ministerraad kenbaar te maken; op onderscheidene punten werden kogels gegoten, steenen opgegraven om barricades op te werpen, alarm geslagen, de militairen stonden om het paleis en op de bedreigde punten geschaard. Er heerschte algemeen verwarring en Weenen had geheel het aanzien eener in volslagene omwenteling verkeerende stad. Na de voorloopige bekendmaking van den minister van binnenlandsche zaken, dat de wenschen des volks zouden worden bewilligd, heerschte algemeen vreugde, en werd aan *Pillersdorf* een daverend hoera gebragt.

De *Wiener Ztg.* van heden bevat eene door de ministers gezonden mededeeling, waarin zij, na de aanleiding tot de proclamatie te hebben uiteengezet, verklaren, dat zij, hoewel de geheele verantwoordelijkheid er van op zich nemende, echter gevoelen, dat door dien stap de kracht van het bestuur is verzwakt en zij de kroon niet meer kunnen dienen, weshalve zij aan den Keizer hun ontslag hadden ingediend, om hem in staat te stellen zich te doen omringen door raadslieden, die het algemeene vertrouwen genieten.

De toestand te Weenen is bedenkelijker dan ooit. Men verkeert er te midden eener revolutie; want geene regering, hoe ook genoemd, kan bestaan, zoo lang een comité van 40,000 gewapende lieden ieder oogenblik eene beweging kan doen ontstaan, die het dan niet meer in staat is te overmeesteren of te leiden.

FRANKFORT, 18 Mei.

Heden namiddag te 4 uren begaven zich de reeds hier aanwezige leden der Nationale Vergadering, ruim 400 in getal, in plegtigen optogt, onder het gelui der klokken en het bulderen des geschuts, van de Keizerzaal naar de Paulskerk, overal langs hunnen weg door de luide toejuichingen der talrijk opgekomen menigte begroet wordende De Vergadering verklaarde zich gevestigd. Een korte brief van gelukwensching der Duitsche Bondsvergadering aan de Duitsche Nationale Vergadering werd voorgelezen. De opmerking van den afgevaardigde *Sitz*, uit Metz, dat het hem voorkwam, dat deze brief louter een compliment was, en het dus het best ware, hem onbeantwoord te laten, vond van verscheidene zijden luiden bijval. De Vergadering meende, dat zij vóór alles zich bezig had te houden met de zamenstelling van een reglement van orde. De beraadslagingen waren levendig en verward. Te 5 uren duurde de zitting nog voort.

Van den 19*den*. Heden morgen te 10 uren is de tweede zitting van de constituerende Nationale Vergadering geopend; er werd overgegaan tot de keuze van een voorloopigen president. Het aantal stemmenden was 397. De heer *H. v. Gagern* vereenigde 305, de heer von *Soiron* 85 stemmen op zich; vervolgens werden op den heer *Robert Blum* (Leipzig) 3; op den heer *v. Lindenau* (Altenburg) 1; op professor *Dahlmann* (Bonn) 1 stem uitgebragt. De heer *H. v. Gagern* werd onder den luiden bijval der vergadering tot president uitgeroepen, die daarna met eene korte aanspraak die betrekking op zich nam.

Vervolgens is de vergadering overgegaan tot de keuze van eenen vice-president; 341 stemmen vereenigden zich daartoe op den heer *v. Soiron*. De overige stemmen waren verdeeld. De beide jongste leden der vergadering werden tot secretarissen benoemd, waarna de zitting te 2 uren werd gesloten.

In de namiddag-zitting, die te 4 uren begon, werden door het lot 15 afdeelingen (ieder van 26 leden) getrokken, welke de geloofsbrieven zullen onderzoeken en de commissien benoemen (iedere afdeeling benoemt een lid). Te 5 uren was dit nog niet afgeloopen.

GROOTBRITTANJE.

LONDEN, 16 Mei.

Het regtsgeding tegen den heer *Meagher*, die, even als de heer *Smith O'Brien*, wegens het prediken van oproer in Ierland geregtelijk vervolgd werd, is afgeloopen, zoo als men verwachtte. Gelijk in de zaak van den heer *O'Brien*, hebben de gezworenen, na den geheelen nacht opgesloten te zijn gebleven, gisteren ochtend verklaard, dat zij het niet eens waren geworden, en geen vooruitzigt hadden, van tot een besluit te zullen kunnen komen, — en de jury is daarop ontslagen. Men zegt nu, dat tegen de beide beschuldigden eene nieuwe aanklagt, doch eerst tegen de volgende vierendeeljaarszitting van het geregtshof, ingediend zal worden. — Te Dublin wilde men weten, dat in de zaak van den heer *O'Brien* tien van de 12, en in die van den heer *Meagher* elf voor de schuldigverklaring gestemd hadden.

— De *Times* meldt, dat vele schilderijen van Nederlandsche meesters, stukken van aanmerkelijke verdiensten, tegelijk met eene aanzienlijke menigte Engelsche schilderstukken, zonder geregte van de Londensche tentoonstelling voor dit jaar zijn terug gewezen.

— In het graafschap Somerset, nabij Culbone, is dezer dagen een stuk boschgrond van nagenoeg acht morgen van een' bergrug losgeraakt, en een groot eind wegs afgegleden tot aan het strand, waar het thans even onbewegelijk staat als vroeger op de hoogte. [Indien het feit juist is, zoude het bewaarheid zijn, dat de menschen veel van de boomen kunnen leeren: 't geen Socrates ontkende, de schrijver der Socratische School beweerde!]

Van den 20*sten*. De heeren *S. O'Brien* en *Meagher*, die thans te Dublin voorloopig in vrijheid zijn gesteld, hebben reeds weder aanspraken tot de bevolking gehouden, die hen met luide vreugdeblijken heeft begroet. De heer *Mitchel* bevindt zich nog in de gevangenis; zijne zaak zal nu eerstdaags in behandeling worden genomen.

FRANKRIJK.

PARIJS, 16 Mei.

Het blijkt meer en meer, dat hetgene gisteren is voorgevallen eene herhaling is geweest van de pogingen dier omwentelingsgezinden, voor wie de laatste omwenteling slechts een flaauw begin is, om de thans gevestigde orde van zaken omver te werpen. Reeds tweemalen hebben zij dit beproefd, namelijk op den 17den Maart en den 16den April en telkenmale is de nationale garde toegesneld, om het bewind te handhaven. Even als bij die gelegenheden wist de menigte niet, aan welke ontwerpen zij tot voorwendsel strekte, van welke zamenspanning hare tegenwoordigheid alleen haar het werktuig maakte. De hoofden der onderscheidene clubs speelden de hoofdrol, en allen stonden voor de kleine schouwburgen bij elkander. *Blanqui* had ook zijnen aanhangers eene vaste plaats aangewezen.

De generaal *Courtais* is door de muitelingen gewonnen geweest, en het is hoofdzakelijk aan dien officier te wijten, dat de Nationale Vergadering overrompeld is. Op het oogenblik, dat de nationale gardes van het 10de legioen de vertegenwoordigers op hunne zetels wilden herstellen, en *Courtais* uitriep: „In den naam des volks beveel ik de nationale garde de zaal te verlaten!" snelde een der gardes toe, en riep op zijne beurt uit: „Generaal der nationale garde? Dat zijt gij niet langer, gij zijt een verrader; in den naam des volks zet ik u af!" Op deze woorden ontrukte hem dezelfde nationale garde zijne epauletten; terwijl een ander hem zijn degen ontnam en dien in stukken brak op het oogenblik, dat hij er zijne hand aan sloeg. Een oogenblik later werd hij uit de vergaderzaal *weggejaagd*, onder de kreten van: „Weg met den verrader!" De nationale en mobile gardes verdeelden nu onderling de overblijfselen en stukken der epauletten van den onteerden generaal. Maar ter nauwernood uit de zaal zelve gejaagd zijnde, werd hij gevangen genomen.

Nadat gisteren door *Blanqui*, *Barbès en Huber* in de zaal der Nationale Vergadering de ontbinding van dat ligchaam was verkondigd, hebben de hoofden van den opstand zich naar het stadhuis begeven. Niettegenstaande de gouverneur weigerde, om hen binnen te laten, en dreigde geweld met geweld te keeren, is het den hoofden van den opstand ten laatste gelukt, om ook dat gebouw te bemagtigen en daar binnen te dringen.

Barbès is het eerst het stadhuis binnengetreden met een twaalftal zijner vertrouwdste aanhangers. Gezeten op eene tafel, heeft hij zich met hen verstaan over de leden, die het voorloopig Gouvernement zouden uitmaken. In den beginne heeft men ook den naam van den heer *Flocon* op de lijst willen plaatsen, doch de meerderheid heeft zich tegen dien bewindsman verklaard, op grond, dat hij niet onder de ware republikeinen kon worden genoemd. Terwijl daarover werd beraadslaagd, kwamen van alle zijden personen van verschillenden rang en stand, doch allen voorstanders der bewegingspartij, het stadhuis binnen, en al spoedig was het gebouw opgevuld met eene uitgelatene menigte, onder welke een aantal personen gevonden werden, die niets anders verrigtten, dan lijsten afschrijven van personen, die het voorloopig Bewind zouden uitmaken; welke lijsten vervolgens uit de vensters onder de menigte op de openbare straat werden geworpen.

Onderwijl begon men eenigermate verontrust te worden, daar het gerucht levendig werd, dat de nationale garde zich voor de Regering verklaarde, als een eenig man onder de wapenen kwam, en dat bijkans het geheele corps tegen het stadhuis in aantogt was, ondersteund door de linietroepen. Terwijl *Barbès* bezig was met het opstellen eener afkondiging, traden eenige officieren en manschappen der nationale garde de zaal binnen met de verklaring, dat zij *Barbès* zochten en gevangen wilden nemen. De aanhangers van *Barbès* hebben hem willen verdedigen en de door hem uitgezette schildwachten hebben werkelijk krachtdadigen tegenstand geboden.

Van lieverlede vermeerderde echter het aantal nationale garden, die ten laatste het stadhuis van alle zijden omsingelden. De adjunct-maire van Parijs kwam aldaar aan; de menigte begon meer en meer tegen de bewegingsmannen partij te kiezen; hier en daar hoorde men den kreet van *Leve Lamartine!* en eindelijk verscheen de heer *Lamartine* zelf, en werd in zegepraal op de armen der menigte rondgedragen. Hij was echter te vermoeid, om iets te zeggen. Ten gelijken tijd was ook de kolonel van het 2de legioen der nationale garde, de heer *Clement Thomas*, die aan den arm gewond was, het stadhuis binnengekomen. Deze hoofd-officier verklaarde, dat niemand het gebouw kon verlaten. Tegenover deze aanzienlijke magtsontwikkeling, hebben de hoofden van den opstand begrepen, dat alle tegenstand vruchteloos zou zijn, en hebben zij zich overgegeven. Daarop zijn gevangen genomen en afzonderlijk opgesloten *Barbès*, *Albert* en *Thoré*. Deze drie personen waren zeer ontdaan, vooral *Albert*. Naar gelang de nationale garde zich in de verschillende vertrekken vertoonde, werden de leiders van den opstand gevankelijk weggevoerd. Niet minder dan zestig personen zijn bij die gelegenheid in hechtenis genomen. Eerst nadat het stadhuis geheel door de nationale garde van het gemeen was gezuiverd, heeft de heer *Lamartine* het gebouw verlaten, onder uitbundige toejuichingen der nationale garde en van het volk. De banier van den clubs, welke door *Barbès* en de zijnen van het stadhuis was opgestoken, is naar beneden gehaald en door het volk in stukken gescheurd. — Des avonds is het stadhuis schitterend verlicht geweest.

Heden is weder eene zitting der Nationale Vergadering gehouden. De geheele zaal droeg duidelijke kenmerken der gewelddadigheden, aldaar den vorigen dag gepleegd; op het fluweel van de tribune zag men nog de sporen der duizenden voeten, die het vertrapt hadden; het bureau van den secretaris en de aurwijzer van den *Moniteur universel* waren verbrijzeld.

Daar de heer *Buchez* het eerst het woord wilde voeren, had hij den voorzitterstoel door den heer *Corbon* doen bekleeden. Men had het gedrag, gisteren door den heer *Buchez* gehouden, gelaakt, en nu wilde hij zich daaromtrent verdedigen. Reeds bij het begin van zijne rede tot verontschuldiging, riep men hem toe: „*liever hadt gij moeten sterven, dan uwen zetel verlaten!*" en te midden van afkeurende kreten zich van de tribune moetende verwijderen, heeft de heer *Buchez* den voorzitterstoel niet weder ingenomen, maar hem geheel aan den heer *Corbon* overgelaten.

Op voorstel van den president *Corbon*, die zegt, dat de vergadering geen budget heeft, geen stuiver bezit, vaardigde de vergadering een besluit uit, waarbij de minister van financiën gemagtigd wordt, voorloopig een dien einde tot te betalen.

De heer *Garnier-Pagès* heeft daarna aan de vergadering officiële mededeeling gedaan van de namen der gevangen genomene personen. Op die lijst bevinden zich *Blanqui*, *Barbès*, *Albert*, *Sobrier*, *Hubert* en andere, minder bekenden. Ten huize van *Sobrier* heeft men ook nog 75 lieden in hechtenis genomen, die een deel zijner wacht uitmaakten. Een in de straat Rivoli bewerkstelligd onderzoek, in de bureaux van het dagblad *La Commune de Paris*, heeft 500 geweren en veel ammunitie doen ontdekken.

In de tweede helft der zitting werden door den heer *Avond* op het bureau de papieren nedergelegd, welke bij *Sobrier* gevonden zijn, en vroeg de heer *Caussidière*, die toen binnenkwam, het woord. Hij trachtte in eene zeer uitvoerige rede de beschuldiging van zich af te werpen, dat hij bij gebrek aan toezigt en voorzorg het gisteren voorgevallene in de hand gewerkt had. Hij verzekerde het Bewind te hebben gewaarschuwd, mandaten te hebben gevraagd, welke, nadat zij hem verstrekt werden, weder ingetrokken waren. Hij had verkregen, dat de optogt ongewapend plaats had, hij had gedaan al wat hij kon; maar hij was alleen, en hij kon tegen allen het hoofd niet blijven bieden. Nu ontwikkelde zich eene vrij hevige en levendige beraadslaging, vergezeld van vragen: Of de heer *Caussidière* zich genoegzaam en op gronden geregtvaardigd had? De vergadering nam daaromtrent echter geen bepaalde verklaring aan. De heer *Caussidière* verklaarde daarop, dat hij in zulk eene onzijdigheid geen genoegen nam en diende zijn ontslag in als prefect van policie.

Al de gisteren avond gemaakte gevangenen zijn naar het kasteel van Vincennes overgebragt, waar zij volmaakt veilig zijn. Allen, die nog steeds in hechtenis genomen worden, voert men daarheen. De rijtuigen, welke *Barbès*, *Blanqui* en de andere voorname hoofden der beweging vervoerden, werden begeleid door nationale gardes, lansiers, dragonders en twee stukken artillerie.

De laatste aanslag is die der inneming van het hôtel der prefectuur geweest; dit heeft letterlijk eene belegering verduurd. Het ligt op een eilandje in de Seine; de gewapende bende der zoogenoemde Montagnards had zich, ten getale van verscheidene honderden (sommigen zeggen 300, anderen 1500), aldaar verschanst en weigerde zich over to geven. Zij werden door eene magt van bijna honderd duizend man omsingeld, zoodat tot heden middag geheel dit gedeelte der stad, bruggen, kaden, straten gepropt vol gewapenden waren. Eindelijk echter is ook deze troep tot onderwerping gekomen.

Van den 17den. In deze stad is de rust overal en volkomen hersteld. Men ontmoet wel nog op vele plaatsen eene groote militaire magtsontwikkeling, maar dit is slechts een maatregel van voorzigtigheid, welke de gebeurtenissen van Maandag jl. slechts al te zeer regtvaardigen. Dat eene zamenzwering werkelijk bestaan heeft, is niet langer in twijfel te trekken; al de bij de gearresteerde personen en ontbonden clubs in beslag genomen papieren bewijzen zulks duidelijk.

Het getal arrestatiën beloopt heden meer dan 200. Behalve de reeds gisteren genoemde zijn gevangen genomen 28 Montagnards, die tot de bijzondere dienst van *Sobrier* behoorden; *Arnould-Frémy*, lid van de *Blanqui*-club; *Raisan*, gouverneur van het Luxembourg; *Boquet*, adjunct-maire van het 12de arrondissement, en vele anderen. Ook heeft men de papieren van onderscheidene clubs in beslag genomen, en daar men zegt, dat de zamenzwering ook in de departementen hare vertakkingen had, moeten bevelen gegeven zijn, om ook in dezelve de noodige arrestatiën te bewerkstelligen. Sedert gisteren avond zijn de Mogtagnards, de Lyonezen en het gedeelte der repblikeinsche garde, welke zich in de prefectuur van policie bevindt, ontwapend. Zij bevinden zich nog steeds in dat gebouw, maar worden naauwlettend bewaakt. Niemand mag het gebouw binnenkomen of verlaten. *Barbès* is te Vincennes in eene kamer opgesloten, 250 treden boven den grond. Bij het beklimmen van de trappen riep hij steeds uit: „*Leve de Republiek!*" en toen men hem in zijne gevangenis bragt, zeide hij: „*Binnen 4 dagen tijds zal ik hier niet meer zijn!*" De kelder en andere vertrekken, welke de wapens bevatten van de policie, en de prefectuur van policie, zijn onderzocht. Men heeft er een groot aantal geweren, pistolen, sabels, dolken en patronen gevonden. Bevestigt zich dit, dan zou dit zeer ter bezwaring van den heer *Caussidière* strekken. In de vertrekken van *Sobrier* heeft men vele belangrijke papieren gevonden, waarvan wij de nederlegging op het bureau der nationale vergadering reeds gisteren medegedeeld hebben. Onder die papieren bevinden zich onderscheidene dekreten, welke moesten afgekondigd worden en die bijna geheel den draad der zamenzwering aanwijzen.

— Bij besluit van den minister van binnenlandsche zaken is bepaald, dat van den 18den Mei af de commissarissen-generaal in de departementen zullen ophouden te bestaan.

— De heer *Caussidière* heeft niet alleen als prefect van policie zijn ontslag gevraagd, maar ook als volksvertegenwoordiger, waarin mede is bewilligd.

— Hij is de zoon van een' paruikenmaker en te St. Etienne bij Lyon geboren. In 1831 oefende hij het beroep uit van commies-voyageur in zijden stoffen, toen een opstand in Lyon plaats had, waarin hij was betrokken geraakt, wegens het mishandelen van eenen commissaris van policie. Hij heeft in der tijd teregt gestaan voor het geregtshof der Pairs; is eenige jaren gevangen gezet, en droeg er steeds roem op, dat van alle beschuldigden, niemand den voorzitter *Pasquier* meer last heeft weten te veroorzaken, dan hij.

— Zoo de hevige partij laatstleden Maandag gezegevierd had, zou, blijkens gevonden papieren, het bestuur dus zijn zamengesteld geworden: uitvoerend bewind: *Ledru-Rollin*, *Barbès* en *Blanqui*; de maire van Parijs, *Thoré*: ministerie: *Caussidière*, binnenlandsche zaken; *Flocon*, buitenlandsche zaken; *Louis Blanc*, koophandel en landbouw; *Albert*, openbare werken; *Schoelcher*. marine en koloniën; *Leroux*, justitie; *Cavaignac*, oorlog; *Hubert*, financiën; *Proudhon*, eeredienst en openbaar onderwijs, en *Sobrier*, prefect van policie.

— Toen de zamengezworenen eergisteren de Nationale Vergadering ontbonden hadden verklaard en daarop naar het stadhuis trokken, plunderden zij op hunnen weg drie geweerwinkels. Verscheiden der boosdoeners werden toen op heeter daad betrapt en gevangen gehouden.

In den nacht van Maandag op Dingsdag had in de passage Molière een hevige strijd plaats. De club *der Regten van den Mensch* hield zitting in de schouwburgszaal, welke daar gevonden wordt. Een uur na middernacht losten de leden van dien club verscheidene geweren op eene patrouille der nationale garde, waardoor twee gardes gedood werden. Deze, hierdoor verbitterd, tastten het gebouw aan, waar de club vergaderde, waarbij nog een hunner gedood werd, terwijl het hun slechts mogt gelukken, twee der boosdoeners in handen te krijgen, die terstond werden doodgeschoten. De overigen ontkwamen over de daken.

— De briefwisseling tusschen *Sobrier* en *Ledru-Rollin* bevindt zich in handen van eenen nationalen garde. Uit de in de bureaux van de *Commune de Paris* gevondene papieren blijkt, dat paarden en een rijtuig, behoorende tot de oude civiele lijst van de hertogin *van Orleans*, door den minister van binnenlandsche zaken, ter beschikking van *Sobrier* gesteld waren en de kosten van onderhoud der paarden door dat ministerie gedragen werden.

— Gisteren vreesde men, dat er eene poging gedaan zou worden, om den club *Blanqui* te heropenen. De maire van het 3de arrondissement heeft derhalve een detachement der nationale garde gezonden, om het gebouw, waar de club gehouden werd, te bezetten. Werkelijk zijn een vijftigtal clubisten opgekomen, maar toen zij zagen, dat zij niet konden binnendringen, hebben zij zich verstrooid.

— Gisteren loste een kind eene pistool op de kompagnie nationale garde van het eiland St. Louis, en schoot een' der leden van die garde dood.

— De toebereidselen tot het feest op het veld van Mars zijn gestaakt.

— De gedetacheerde forten worden op den voet van oorlog gebragt.

— Het aantal patronen, die gisteren en eergisteren aan de troepen en gardes zijn uitgedeeld, wordt op 2,500,000 stuks berekend.

— Heden middag moet een jonge knaap van 14 of 15 jaren voor het gebouw der Nationale Vergadering den kreet van *te wapen!* aangeheven hebben. De heer *Chateau Renaud* wilde hem gevangen nemen, doch werd daarin door verscheidene personen verhinderd; naar men verneemt, moet die heer bij deze worsteling een' dolksteek in de hand hebben ontvangen.

— Heden te 12 uren is weder een regement linietroepen alhier binnengekomen.

Van den 18den. Uiterlijk is Parijs stil, maar in den boezem der Nationale Vergadering openbaart zich eene woeling en tweedragt, die des te gevaarlijker schijnen, daar zij niet door eenig bijzonder, aan de beraadslagingen van dat ligchaam onderworpen vraagstuk verwekt worden, maar blijkbaar het uitwerksel zijn van een ontwerp, om het Uitvoerend Bewind te dwarsboomen en misschien overhoop te stooten. Het is niet de verzwakte en voor het oogenblik ontmoedigde ultra-republikeinsche partij, die dit ontwerp schijnt te koesteren, maar de gematigde, en wel bepaaldelijk de oude oppositie-partij, die aan de linker zijde en in het linker centrum der vorige kamer hare zitplaatsen had. De heeren *Odillon-Barrot*, *Duvergier de Hauranne*, *Rémusat* en vele anderen, welken de loop der gebeurtenissen van den invloed, die hun op den veranderden staat van zaken bestemd scheen, verstoken heeft, nemen aan die tegenwerking deel. Zij brengt tooneelen van heftigheid en wanorde te weeg zoo geweldig, dat aan eenen correspondent, die er eene schets van geeft, de uitdrukkingen ontlokt worden: „Nog eenige zittingen zoo als die van gisteren avond en heden achtermiddag, en er zal geene nieuwe overweldiging door het graauw vereischt worden, om de Nationale Vergadering te ontbinden. Zij zelve zal zich oplossen, zij zal zelfmoord begaan, zij zal verdwijnen te midden harer onmagt en harer verdeeldheden."

Terwijl Woensdag de uitslag der stemming voor de leden der commissie, met het ontwerpen der nieuwe constitutie belast, werd onderzocht, zijn nog verscheidene voorstellen ingediend. De minister *Recurt* heeft namens de regerings-commissie een wets-ontwerp voorgesteld, inhoudende, dat alle *gewapende* vereenigingen verboden zullen zijn.

— De minister *Cremieux* heeft maatregelen voorgesteld, betreffende onderwerpen, die spoed vorderen. Dit voorstel is, als te veel magt aan het Bewind latende, met eene ongemeene omstuimigheid bestreden, zoodat men bijna met elkander handgemeen is geraakt, doch is in den zin der Regering beslist. Met verbazing heeft men opgemerkt, dat de gematigde republikeinen en de voormalige gedeputeerden het misbaar hebben uitgelokt.

Heden is het niet minder ontstuimig toegegaan, ter zake van het voorstel van eene proclamatie aan het volk, zoodanig als de heer *Berard* die had ontworpen. De bewindsman *Flocon* heeft daarin zwarigheid gevonden, om geene aanleiding te geven tot verkeerde oordeelvellingen, en is daarbij dapper door den heer *Arago* ondersteund. De gematigde partij heeft echter eene onmiddellijke stemming gevorderd, die, na eene schromelijke verwarring, welke een paar uren heeft aangehouden, niet is gevolgd. Het opstel bevatte eene zijdelingsche afkeuring van de handelwijze der Regering, die welligt dien ten gevolge in andere handen zoude hebben moeten overgaan. De heer *Lambert* heeft de stoutheid gehad, om de opheffing van het regt van vereeniging, als thans onnoodig, voor te dragen, doch zijne staatkundige vrienden hebben hem niet willen of durven ondersteunen.

Voorts is een voorstel ingediend, waarbij het grondgebied van de Fransche Republiek en van hare volkplantingen aan *Lodewijk Philips van Orleans* en de leden van zijn gezin wordt ontzegd.

De abt *Lacordaire* heeft zijn ontslag als lid der vergadering ingediend. Men vooronderstelt, dat zijn voorbeeld door andere leden, tot de geestelijkheid behoorende, zal worden gevolgd.

De commissie voor het ontwerpen eener constitutie is, op eenige weinige leden na, benoemd. Zij bestaat grootendeels uit voormalige gedeputeerden. De heer *Cocquerel* is, met 463 van de 746 stemmen, als lid van dezelve verkozen.

— De in de zitting der Nationale Vergadering van gisteren aangeboden wets-ontwerpen zijn voor een groot deel reeds in de bureaux het onderwerp van beraadslagingen geweest. De discussie over dat, ten aanzien der verbanning van *Lodewijk Philips* en zijne familie, was vooral belangrijk, daar de voormalige afgevaardigden, die òf ministers òf geattacheerd waren aan het constitutioneel koningschap, daarbij tegenwoordig waren. De heer *Odillon Barrot* heeft het wets-ontwerp als niet ter gelegener tijd en als gevaarlijk bestreden.

— Het Uitvoerend Bewind heeft de republikeinsche garde, de Montagnards en soortgelijke corpsen ontbonden en bevolen, dat er eene Parijsche republikeinsche garde zou worden opgerigt van 2000 man te voet en 600 te paard, welk corps onder de regtstreeksche bevelen van den prefect van policie zal staan, voor de dienst in de hoofdstad.

— Het ministerie van oorlog is thans blijvend vervuld; de portefeuille is opgedragen aan den heer *Cavaignac*.

— De *National* beweert, dat de heer *Garnier-Pagès* zich vergist heeft, toen hij op het spreekgestoelte der Nationale Vergadering verzekerde, dat de heer *Blanqui* gevat en naar Vincennes gevoerd was. De heer *Blanqui*, zegt dat blad, is niet gevangen genomen. Vruchteloos is zijn huis van Maandag avond tot des anderen daags te 8 uren omsingeld gebleven. De heer *Blanqui* is verdwenen. De *Constitutionnel* acht het onmogelijk, dat de heer *Garnier-Pagès* en de heer *Caussidière*, die beide het arresteren van *Blanqui* verzekerd hebben, de een en de ander daaromtrent zouden hebben misgetast. „Door welke geheimvolle tusschenkomst", vraagt hij, „is die persoon dan outslagen? Heeft men misschien gevreesd, dat hij dingen zou openbaren, die anderen konden compromitteren en de justitie op het spoor van zekere medepligtigen konden brengen?" De *Presse* zegt stellig, dat *Blanqui* en *Flotte* in den nacht tusschen den 15den en 16den Mei op vrije voeten gesteld en langs den Noorder spoorweg naar België vertrokken zijn.

Ook zijn de bekende republikeinen *Thoré* en *Cabet* nog op vrije voeten. De eerste, bestuurder van een heftig republikeinsch orgaan, gaat ongehinderd voort met de uitgave van zijn dagblad en het verspreiden zijner ultra-republikeinsche grondbeginselen.

Het baart vrij algemeen bezorgdheid, dat al de bovenvermelde onruststokers zich nog in vrijheid bevinden. Vooral echter heeft men met leedwezen vernomen, dat dit met *Blanqui* het geval is, dien men als den gevaarlijksten van allen blijft aanmerken, en tegen wien de Regering niet te veel voorzorgen kan nemen. De policie zet hare nasporingen naar zijne tegenwoordige verblijfplaats ijverig voort

— Op bevel van het parket, heeft de commissaris van policie *Bertoglio* al de papieren van den club *der regten van den mensch* in beslag genomen. Onder dezelve moeten gewigtige papieren zijn, waaruit het plan der zamengezworenen tegen de republiek ten duidelijkste aan het licht wordt gebragt.

— In de vertrekken van het nationaal paleis zijn 25 personen gearresteerd, behoorende tot den club van *Barbès*. Deze personen werden daar sedert den 25sten Februarij gevoed en geherbergd. Zij zouden zich aan tafel zetten, toen de commissaris van policie hen in hechtenis nam.

— De gewezen generaal *Courtais* is den vorigen nacht, onder sterk geleide, naar het kleine Luxembourg overgebragt.

— Gisteren zijn onderscheidene personen gearresteerd, als officieren der nationale garde gekleed, welke uniform zij verdacht worden het regt niet te hebben van te mogen dragen.

— In de omstreken der rue de Lille naar de zijde van het lokaal der Nationale Vergadering, is gisteren een wagen met wapens en pratronen in beslag genomen.

— De prins *van Joinville* is gedurende eenige dagen te Parijs geweest. De hertog van *Bordeaux* is te Chambéry gekomen. Herkend zijnde, is hij tot Boucharrat terug gekeerd, waar hij zich thans bevindt. Eene heden ontvangen telegrafische depêche meldt, dat *Cabrera* zich te Toulouse bevindt.

— Te Turijn heeft de minister van buitenlandsche zaken in het Parlement de geruststellende verklaring afgelegd, dat het Fransche leger niet ongeroepen Italië zoude binnendringen en dat het Gouvernement geenszins van voornemen was die hulp in te roepen. — In Parma maakt men zich gereed het voorbeeld van Piacenza te volgen; reeds is er eene algemeene stemopneming bevolen. — Van het oorlogstooneel is niets nieuws.

Van den 19den. Laatstl. Maandag heeft men op den boulevard Montmartre eene menigte dreigende papiertjes gevonden met de woorden: Plunderen en moorden wij, tot dat wij de verdeeling der gronden zullen hebben verkregen! Op andere briefjes, in andere gedeelten der stad en ook in het gebouw der landsvergadering gevonden, las men: Het geld heeft geen' koers meer te Parijs; alle partikulier eigendom wordt tot nationaal eigendom verklaard. Alle bloedverwantschap is afgeschaft. De schandelijke stad Parijs wordt met eene belasting van 500 millioenen getroffen.

— Op het einde van de zitting der Nationale Vergadering van gisteren liep de stemming af over de vijf nog te benoemen leden der commissie voor de opstelling der constitutie, en bleken als zoodanig gekozen te zijn: de heeren *Vaulabelle*, *Odillon Barrot*, *Pagès* (van Ariège), *Dornes* en *Considérant*. De nu voltallige commissie ter opstelling der constitutie bestaat alzoo, naar den rang der op hen gevallen stemmen, uit de navolgende personen: *Cormenin*, *Armand*, *Marrast*, *Lamennais*, *Vivien*, *de Tocqueville*, *Dufaure*, *Martin*, *Woirhaye*, *Coquerel*, *Corbon*, *Touret*, *Dupin*, *de Beaumont*, *Vaulabelle*, *Odillon Barrot*, *Pagès* (van Ariège), *Dornès en Considérant.*

— Eene strenge huiszoeking bij *Blanqui* heeft tot belangrijke ontdekkingen aanleiding gegeven.

Er zijn nog 28 escadrons kavallerie naar Parijs ontboden.

Het getal der gearresteerde personen bedraagt reeds ver over de 300.

— De *Moniteur* bevat heden het wets-ontwerp tot aankoop der spoorwegen door den Staat. Volgens dit ontwerp zijn de aan te koopen spoorwegen in twee kathegoriën verdeeld. Van de eerste zal de waarde geregeld worden naar den gemiddelden koers der aandeelen aan de beurs van Parijs, gedurende 6 maanden, voorafgaande aan de revolutie van Parijs. Aan de aandeelhouders zullen in ruiling gegeven worden Fransche 5 pCts. tegen den gemiddelden koers van diezelfde 6 maanden. Voor de tweede is de minister van financiën gemagtigd, om met twee kompagniën afzonderlijk te onderhandelen.

— Men weet thans, dat de heer *Blanqui*, die eerst gevangen genomen was, er in geslaagd is te ontsnappen; de heer *Hubert*, die insgelijks ontvlugt was, is eergisteren morgen gevat. Nasporingen zijn bevolen, om het verblijf van *Blanqui* te ontdekken, en om te weten, of hij, zoo men vreest, niet in zijne vlugt is bijgestaan.

— Volgens de *Réforme*, zouden er thans 175,000 werklieden en werksters in de hoofdstad zijn zonder arbeid, 110,500 die slechts 4 dagen van de week werken en 52,000 die voortdurend ledig loopen.

— Nopens Italië verneemt men, dat Treviso door de Oostenrijkers wordt bedreigd. Peschiera zoude elk oogenblik gebombardeerd worden. Het prov. gouvernement van Lombardye verlangt, dat de bevolking zich verklare, of zij onverwijld met Piemont zich wenscht te vereenigen.

Van den 20sten. Het feest in het Champ de Mars zal nu stellig morgen voortgang hebben. Dit is overal bij plakschriften bekend gemaakt.

— De staf der nationale garde heeft besloten, dat dagelijks 500 man per bataljon in hunne afzonderlijke wijken zullen worden marschvaardig gehouden, waarvan het gevolg zal wezen, dat iederen dag 24,000 man beschikbaar zullen zijn, ongerekend de nationale gardes, die tot andere diensten geroepen worden.

— *Blanqui* heeft eenen brief aan den *Constitutionnel* geschreven, waaarbij hij meldt, dat hij noch te Londen, noch te Brussel, maar te Parijs is.

BELGIE.

BRUSSEL, 20 Mei.

In hare avondzitting van gisteren heeft de Kamer van Vertegenwoordigers met 67 tegen 8 stemmen het wets-ontwerp aangenomen, waarbij het zegel op de dagbladen wordt afgeschaft. Er was alleen eenige discussie nopens het vraagstuk, of het zegel op dat gedeelte van het blad zou behouden worden aan de advertentiën gewijd, zoo als door de centrale afdeeling was voorgesteld. De Regering weigerde zich met dat voorstel te vereenigen. Eindelijk heeft het vrijzinnige stelsel de bovenhand gehouden en zal de drukpers geheel vrij zijn.

Vervolgens heeft de Kamer aangenomen het wets-ontwerp betrekkelijk het zegel op handels-effecten, enz.

— Heden morgen is *Blanqui* door Mechelen gekomen. Zijne vrouw was bij hem. Hij begeeft zich, zegt men, naar Aken.

NEDERLAND.

's GRAVENHAGE, 18 Mei.

Z. M. heeft tot tijdelijken minister van buitenlandsche zaken benoemd den baron *A. A. Bentinck*, thans gezant aan het hof van België.

— De heer *Ossewaarde* is tijdelijk belast met de functiën van minister van financiën. Hij heeft heden reeds den ministerraad bijgewoond.

— Er is nog altijd sprake, dat de heer *Storm* deel zal uitmaken van het nieuwe ministerie. Men zegt, dat hij belast zal worden met het ministerie der zaken voor de R.-Catholijke eeredienst, ter vervanging van den heer *Lightenveld*, die tot andere hooge functiën zou worden geroepen.

Van den 19den. Al de wijzigingen, behoudens welke het ministerie het ontwerp van gewijzigde grondwet, door de commissie van den 17den Maart j.l. den Koning aangeboden, heeft aangenomen, zijn reeds door het ministerie vastgesteld. Er blijft een moeijelijke en omslagtige arbeid over. Met de meeste naauwkeurigheid moet worden aangewezen, welke artikelen uit de oude grondwet behouden blijven, welke veranderingen, welke bijvoegingen in andere artikelen zijn gebragt, welke geheel wegvallen, enz. De algemeene wet, die dit alles zal inhouden, is op dit oogenblik in bewerking bij den minister *Luzac*. Zij zal binnen weinige dagen afgewerkt zijn, om alsdan naar den Raad van State te worden verzonden.

— Men verzekert, dat de graaf *Schimmelpenninck* morgen over Rotterdam naar Londen zal terug keeren, om aldaar zijne betrekking te hervatten van buitengewoon gezant en gevolmagtigd minister bij het Hof van St. James.

— Men verneemt, dat het besluit, waarbij de Koning den baron *Bentinck* benoemd heeft tot minister van buitenlandsche zaken *ad interim*, ten gelijken tijde inhoudt, dat de betrekking van buitengewoon gezant der Nederlanden bij het Brusselsche hof voorloopig onvervuld zal blijven.

— De Eerste Kamer der Staten Generaal heeft, in hare zitting van den 17den dezer, aangenomen het ontwerp van wet, waarbij het tijdstip, vastgesteld bij de wet van 1818, voor de haringvisscherij, met veertien dagen wordt vervroegd, welk ontwerp door de Tweede Kamer, in hare laatste zitting, was aangenomen. Derhalve zullen de visschers den 10den Junij des middernachts hunne netten mogen uitwerpen.

— Het standbeeld van *Willem I* op het plein alhier, is thans van zijn houten kast ontbloot, en reeds door eenige hooggeplaatste personen bezigtigd, die de goede en juiste uitvoering van het beeld hoogelijk roemen. Allen betuigden den aannemer, den heer *J. Galman*, hunne bijzondere tevredenheid over de goede uitvoering van dit groote werk, hetwelk zonder de minste ongelukken is daargesteld.

— De luit. generaal *Cochius*, gewezen bevelhebber van het leger in Nederl. Indië, is met familie uit Batavia bij

ngekomen.

Van den 20*sten*. Berigten uit Londen, bij de Regering tvangen, deelen met opzigt tot het op den 15den dezer het Huis der Gemeenten ingediende ministeriële voorstel treffende eene wijziging der *navigation-laws*, de volgende zonderheden mede:

Het voorstel is in eenen hoogst vrijzinnigen en onbeperk- zin ontworpen, zoodat zelfs aan de hevigste voorstan- van den vrijen handel schier niets meer te wenschen erblijft. Het geheele stelsel der *navigation laws* wordt noegzaam vernietigd, met uitzondering alleen van hetgene trekking heeft tot de kustvaart en visscherij. Er wordt voor- steld, om de producten van Azië, Afrika en Amerika, welke ans, uit Europesche havens aangebragt, alleen in entrepôt voor deruitvoer worden toegelaten, voortaan uit alle landen en on- r alle vlaggen ter consumtie te laten invoeren en voorts de perkingen ten aanzien van de *enumerated articles* geheel al in te trekken. — Buiten 's lands gebouwde schepen llen, door Britsche onderdanen aangekocht, als nationale orden beschouwd, blijvende echter de bepaling wegens de manning van kracht, volgens welke namelijk twee derden r equipagie uit Britsche onderdanen moet bestaan. — Aan de egering zal de bevoegdheid voorbehouden blijven, om die ogendheden, welke de Britsche handel en vlag op eenige ize bezwaren, op den voet der wederkeerigheid te behan- n. — Behalve nog eenige bepalingen van ondergeschikt elang, beoogt men ook eene vermindering van de vuur- en odsgelden. (*Staatscourant.*)

AMSTERDAM, 18 Mei.

Uit de akte van beschuldiging, beteekend aan de 19 ersonen, die naar het prov. geregtshof zijn verwezen, ter ake van de hier op den 24sten Maart jl. plaats gehad hebben- e woeling, blijkt hoofdzakelijk, dat de 3 eerste beschuldigden *C. Hanke*, *Ch. Gödeke* en *G. Martin*, van beroep kleermakers- necht, houtkooper en kastenmaker, alle drie Duitschers van ge- orte) beschuldigd zijn van aanslag of zamenspanning, ten doel ebbende de omstooting of verandering der Hooge Regering, lundering en verwoesting te brengen in eene gemeente, en door edrukte geschriften de ingezetenen tot het plegen daarvan regt- reeks te hebben opgezet, met het gevolg, dat die opzet- ngen niet zonder uitwerking gebleven zijn; — de 16 ove- ige (meerendeels hier geboren jeugdige werklieden), van lundering en vernieling van roerende eigendommen met emeener hand of bij zamenrotting en met openbaar ge- ld, alsmede van het moedwillig verbreken van sluitin- en, — en verscheidene van deze laatsten daarenboven van iefstal, gepleegd met openbaar geweld en door meer dan én persoon, immers en in allen gevalle van diefstal door niddel van buitenbraak. — Naar men verneemt, zal de penbare behandeling dezer zaak den 6den Junij aanvangen.

— De hoogleeraar *Kaiser* te Leiden kondigt de ontdekking an eene nog onbekende planeet aan, die tot de groep der kleine planeten tusschen Mars en Jupiter behoort. Zij is dus de negende in die groep, en haar omlooptijd bedraagt omtrent 3 jaren en 8 maanden.

— Zout tot beestenvoeder, accijnsvrij ingeslagen wordende, moet voortaan worden vermengd met 5 ponden turfasch en 2½ ponden houtskoolpoeder, onder elke 100 ponden zout.

(*Het vervolg der Nieuwstijdingen, enz. in het Bijvoegsel.*)

ZEETIJDINGEN.

Gepasseerd te Rendsburg den 11 Mei, kapit. *de Vries* Vriendschap, n Leeuwarden n. Rostock. — Te Nijburg den 12 Mei, *Brouwer* Noordstar, van Faaborg n. Holland; *Olthoff* Catharina, van Odensee n. Holland. — Te Tonningen den 12 Mei, *Pruim* Hendrika, van Rostock n. Schiedam; *Boiten* Catharina Elisabeth, van Rostock n. Amsterdam. — Te Elseneur den 14 Mei, *Teensma* jonge Brechtus, van Bergen n. Petersburg; *Hagedoorn* Jantina, van Rotterdam n. Petersburg; *Jaski* Tjark Giezen, van Amsterdam n. Petersburg; *Bakker* Elsina, van Riga n. Schiedam; *Karsies* Gustaaf Willem, van Antwerpen n. Wismar; *Schuuring* Engberdina Annagina, van van Liverpool n. Riga; *de Haan* Siewerdina, van Hamburg n. Petersburg; *Lukje* Liefdadigheid, van Straalsund n. Jersey; *Boeling* Alida, van Londen n. de Oostzee; *Hofkamp* de 10 Gebroeders, van Harlingen n. de Oostzee.

Binnengekomen te Amsterdam den 17 Mei, kapit. *de Boer* Aurora, van Sunderland; den 18den *Meints* Dieverdina, van Dantzig; *de Jonge* vr. Martha, van Hobroe; *Hazewinkel* Lucas Wigcher en *Mellema* Hermanus Hesselaar, beide van Dantzig; den 19den *Joosten* Alberdina, van de Oostzee; *de Jonge* Jantina, van Ebeltoft; *de Jong* Mina, van Hull; *Mooi* Hillechiena Catharina, van Odensee. — Te Kampen den 15 Mei, *de Haan* Anna Jantina, van Newcastle. — Te Texel den 17 Mei, *de Jong* de jonge Reintje, van Londen; *Schuur* Alida Elisabeth, van Liverpool; den 19den *Hansens* Neerl. Welvaren, van Lissabon; *de Wall* Aurora, van Jersey. — In het Vlie den 18 Mei, *Hazewinkel* Onderneming, *Ebeling* de Vrede en *Weering* Gesina, alle drie van Dantzig; *de Groot* Arendina, van Christiansand; *de Jong* Siccolina Hooites, van Callundborg. — Te Ameland den 11 Mei, *Joosten* Hendrika, van Bremen. — Te Helvoet den 16 Mei, *Pik* de 3 Kinderen, van Newcastle; den 17den *Kuen Jzn.* Johanna Catharina, van Rostock; den 18den *de Boer* Hoop en Verwachting, van Liverpool; *Engelsman* Elisabeth, van Odensee; *Mulder* Wendelina, van Riga. — Te Brielle den 16 Mei, *Duit* Fennegina, van Fredericia, als bijlegger; den 17den *Bekkering* Catharina, van Koningsbergen; den 18den *Braam* Catharina, van Aberdour. — Te Vlissingen den 17 Mei, *Gnodde* Aurora, van Bordeaux. — Bij Plymouth den 12 Mei, *Schuur* Henderkina, van Cardiff n. Kroonstad. — Te Liverpool den 15 Mei, *Doornbos* Alida, en den 17den *Schut* Maria Aletta, beide van Rotterdam. — Te North Shields den 14 Mei, *de Vreede* Prudentia, van Gent. — Te Londen den 17 Mei, *Forma* Frouke en *Pluktje* Tetsia, beide van Groningen. — Bij Deal den 17 Mei, *Weij* Elisabeth, van Antwerpen n. Guernsey. — Bij Bevezier den 17 Mei, *Jonkhoff* de Hoop, van Liverpool n. Amsterdam. — Te Middlesbro den 15 Mei, *Post* Afina, van Holland. — Te Stockton den 16 Mei, *Hansen* Georgina, van Amsterdam. — Te Libau den 7 Mei, *Plukker* Hendrika, van Schiedam. — Te Stettin den 15 Mei, *Kwint* Johanna, van Amsterdam, l. v. Wolgast. — Te Wolgast den 13 Mei, *Meijer* Pieter Hendrik, van Amsterdam n. Stettin; *de Vries* Beerta Schuringa, van Rotterdam n. Stettin — Te Bremerhaven den 15 Mei, *Schoemaker* Tweelingen, van Hamburg. — Te Kroonstad den 4 Mei, *Goosens* juffer Ellegonda, *de Boer* Wemelina, *Vos* Catharina Knelsina en *Huisman* de 2 Gezusters, alle vier van Bergen. — Te Bolderaa den 8 Mei, *Hazewinkel* de Vrede, van Bremen; den 9den *Sprik* Grietina Hillegiena, van Stavanger; den 10den *Spijkman* Marinus en Geertruida, van Torravecchia. — Te Swinemunde den 14 Mei, *Douwes* Johanna, van Newcastle. — Te Travemunde den 15 Mei, *Mulder* Charlotta, van Liverpool.

Binnengekomen te Texel den 20 Mei, kapit. *de Boer* Verwachting, van Bordeaux; *Visser* de Hoop, van Londen; *Jonkhoff* de Hoop, van Liverpool. — Te Helvoet den 20 Mei, *Bolhuis* Roelfina Kuiper, van Greifswald. — Te Hull den 17 Mei, *Ellens* Lammechiena, van Groningen. — Te Bolderaa den 11 Mei, *Hazewinkel* Roelfina Kuiper, van Elseneur. — Te Dantzig den 15 Mei, *Broeckema* Hillechiena Christina, van Amsterdam; *Muntendam* Reinauw Engelkens en *de Boer* Hendrika, beide van Rouaan; *de Boer* Hendrika Annechiena, van Hamburg. — Te Travemunde den 17 Mei, *Prins* Rebecca, van St. Martin.

In lading te Londen den 18 Mei, kapit. *Veltkamp* Anna Margaretha, voor Amsterdam.

Vertrokken van Amsterdam den 17 Mei, kapit. *Zelling* Jan Jacob, naar Newcastle; *de Winter* Catharina, naar Hartlepool; *Stuit* Johannes, naar Riga; *Broeckema* Ida Hillegina, naar Stavanger; den 18den *Kok* Hollands Trouw, op avontuur; *Scholtens* Sjoumenta, naar Koningsbergen; *Bieze* Anna, naar Stavanger; *Pekelder* Berendina, naar Buxtehude; den 19den *Carst* Jan Hooites, naar Petersburg; *Scherpbier* Elsje, op avontuur; *Vos* Allersma en *de Vries* Friesland, beide naar Genua; den 20sten *Boiten* Fossina Siers, naar Cardiff; *Pronk* Jantina Alida, naar Riga; *Ketelaar* de Hoop, naar Gothenburg; *Klasen* Antje en *Wijkmeijer* Gesina, beide op avontuur. — Van Texel den 17 Mei, *Fekkes* Tjallinga Aurelia, naar Livorno; *Zwanenburg* Adolph Frederik, naar Lissabon; den 19den *Visser* Vriesland en *Croese* vr. Antje, beide naar Londen; *Visser* Bernhard en Elise en *Olthoff* Jantina, beide naar Hull. — Uit het Vlie den 16 Mei, *Dekker* Onderneming, naar Liverpool; *de Haan* Jantina Gesina, naar Stockton; *Potjer* Akke Boon, *Dik* Jantina Petronella en *Puister* Adriana, alle drie op avontuur; den 18den *de Groot* de 3 Gezusters, naar Noorwegen. — Van Ameland den 8 Mei, *Drent* Anna Catharina, naar Dantzig; *Schaap* Geerdina en *Bakker* Zwaantina, beide naar Hamburg; *Bontekoe* vr. Geertruida, naar Bremen. — Van Helvoet den 17 Mei, *Faber* Maria, en den 19den *Mulder* Alida, beide op avontuur. — Van Brielle den 17 Mei, *Potjewijd* Eppien, naar Dundee. — Van Lissabon den 3 Mei, *Breeland* Hendrika Arentina, naar Amsterdam. — Van Royan den 10 Mei, *de Boer* Verwachting en den 12den *Wortelboer* Bordeaux, beide naar Amsterdam. — Van Liverpool den 14 Mei, *Kamminga* Urania, naar Nerva. — Van Memel den 5 Mei, *Potjewijd* Albertina, naar Amsterdam; *Onnes* Johanna Geertruida, naar Harlingen; *Sprik* Alida, naar Vegesack; den 6den *Lukens* Sieke van der West, naar Amsterdam. — Van Pillau den 10 Mei, *Wolthekker* Sophia Klasina, naar Amsterdam. — Van Bremerhaven den 13 Mei, *de Vries* vr. Ida en *Prins* Roelfina, beide naar Rendsburg. — Van Cardiff den 14 Mei, *Dik* Henriette, naar Kroonstad. — Van Libau den 9 Mei, *Roelfsema* Hillechiena Geerdina, naar Amsterdam. — Van Swinemunde den 12 Mei, *Bekkering* Gesina, naar Petersburg. — Van Travemunde den 16 Mei, *Drent* Eendragt, naar de Oostzee. — Van Kiel den 15 Mei, *Boer* Margina, naar Greifswald. — Van Koppenhage den 13 Mei, *Hildebrandt* vr. Wendelina, naar de Oostzee. — Van Odensee den 11 Mei, *Olthoff* Catharina, naar Holland. — Van Hamburg den 17 Mei, *van Aken* Hendrika Dorentea, naar Petersburg. — Van Jersey den 11 Mei, *Jonker* Zeldenrust, naar Cardiff.

Vertrokken uit het Vlie den 18 Mei, kapit. *Zelling* Jan Jacob, naar Newcastle; *Blaak* Jantina, naar Sunderland; *de Jonge* Jantina, naar Hartlepool; *Bakker* Alexander en *de Jonge* Gesina Jantina, beide naar Petersburg; *Broeckema* Ida Hillegina, naar Stavanger; *Donema* Renske Hooites, op avontuur. — Van Helvoet den 20 Mei, *Wilkens* Harmonie, naar Archangel. — Van Rouaan den 13 Mei, *Zijlstra* Kaashandel, naar Amsterdam — Van Dantzig den 12 Mei, *Bakker* Margaretha Agnes, naar Amsterdam; den 14den *Puister* Nijverheid, naar Harlingen; *Vegter* Anna, naar Yarmouth. — Van Travemunde den 16 Mei, *Kroon* Catharina Hendrika, naar Wismar. — Van Hamburg den 17 Mei, *Bos* vr. Hillegina, naar Winschoten.

Het schip *Jacobina*, kapit. Bontekoe, van Greifswald naar Schiedam, is den 27 April op Trindelen gestrand, doch na 130 tonnen rogge gelost te hebben, weder in vlot water gekomen en heeft de reis voortgezet.

Het schip *Jacoba Maria*, kapit. Cramer, van Liverpool naar Randers, is in den nacht van den 28 April op het N. W. rif van Laeson gestrand en met de lading totaal weg; de inventaris is geborgen.

De schepen *de 3 Gebroeders*, kapit. Koerkamp, van Kampen n. Stettin; *vr. Renske*, kapit. Konterman, van Glückstadt, en *jonge Jan*, kapit. Gnodde, van Termunterzijl, beide naar Hadersleben; *Heidewika*, kapit. Pekelder, naar Wismar, *Goede Verwachting*, kapit. Riensema, naar Dantzig, en *jonge Dirk*, kapit. Matroos, naar Rostock, alle drie naar Amsterdam; *Broederliefde*, kapit. van Sluis en *Wilhelmina*, kapit. Meijer, beide van Hartlepool n. Koningsbergen, en *Vriendschap*, kapit. de Vries, van Leeuwarden naar Rostock, zijn uit Holtenau vertrokken en hebben de reizen voortgezet.

HARLINGEN, 20 Mei. Binnengekomen den 15den kapit. *de Groot* de Houthandel, van Christiansand; *Wintle* Lord John Russel, van Londen; den 17den *Visser* Alminum, van Osterrusoer; den 18den *Nevill* the Lion, van Londen; den 19den *Ruiten* Eendragt, van Cockenzee; *Drok* Elisabeth Maria, van Osterrusoer; *Schuur* Agatha, van Dantzig; *Munneke* Baudina, van Newcastle; den 20sten *Bekkering* Ulrika, van Dantzig; *Visser* Maria, naar Stavanger. — Vertrokken den 14den *Bell* Gangmede, naar Newcastle; den 14den *Wintle* Lord John Russel, naar Londen; den 19den *de Haan* Prov. Overijssel, naar Hull; den 20sten *Kuipers* vr. Maria, naar Londen; *de Grooth* Houthandel, naar Noorwegen; *Keeser* Koophandel, naar Engeland; *Nevill* the London, naar Londen; *de Grooth* Arendina naar Noorwegen.

ZOUTKAMP, 26 Mei. Binnengekomen den 18den kapit. *Jonker* Siewerlina, naar de Belt; den 19den *Zeegers* Annegina, *Kramer* de Hoop, *de Vries* Hoop op Welvaart, *Drewes* de 2 Gebroeders en *Meijer* Geertina, alle vijf van Londen; *van Duinen* Eensgezindheid, van Petersburg; *Boomgaard* Magrietha, van Liverpool. — Vertrokken den 20sten *Wolthuis* vr. Klasina, *Kwint* Hinderika, *Wijnstok* Vriendschap en *de Winter* Margaretha, alle vier naar Londen; *Olthoff* Abeldina, naar Lubeck.

DELFZIJL, 21 Mei. Binnengekomen den 18den kapit. *Stopper* de Zeevaart, van Eggersund; *Strakhouder* Annette, van Norden; *van der Werff* Alida Gezina, van Laurwich; *Wolkammer* Alberdina, van Eggersund; *Heijen* Grietina, van Bremen; den 19den *Middel* Bouwina, van Laurwich; *Postema* Margrietha, van Emden; den 20sten *Weits* Geertruida Alida, van Osterrusoer; den 21sten *Stenger* de Vriendschap, van Laurwich. — Vertrokken den 19den *Schoon* Onderneming, *Dijkstra* vr. Geertje, *Mulder* Biena Margaretha en *Forma* vr. Antje, alle vier naar Leer; *Dijkstra* Fenna, naar Laurwich; *Schoon* Maria, naar Halte; den 20sten *de Jonge* Castor, van Cardiff naar Hamburg.

TERMUNTERZIJL, 21 Mei. Binnengekomen den 14den kapit. *Ugen* Anna Siberdina en *Legger* Geerdina, beide van Noorwegen; den 16den *Kort* Pietronella, van Halte; *Dik* de 4 Gezusters, den 18den *Dik* Catharina Josephina en den 19den *de Ruiter* Vigelantia, alle drie van Noorwegen. — Vertrokken den 17den *Legger* Geerdina, naar Noorwegen; den 18den *Douwes* Venus, naar Norden.

Lijst der Nederlandsche Schepen, welke de Sond gepasseerd zijn.

7 Mei. Smit, Jantina Margaretha (Pekela), v. Stavanger n. de Oostz.
Mink, Frederik (Amsterdam), van Altona naar de Oostzee.
Mooi, de Trouw (Pekela), van Dantzig naar Harlingen.
Weijland, de Zwijger (Veendam), van Rouen naar Riga.
8 — Oldendorp, Ludolf Theodorus (Gron.), v. Liverpool n. Pernau.
Dommering, Gebkelina Lucretia (Gron.), v. Straals. n. Amst.
de Jonge, de goede Hoop (Hoogezand), v. Straalsund n. Amst.
Prins, Hillechina (Wildervank), van Wolgast n. Amsterdam.
Miedendorp, de twee Broeders (Pekela), v. Wolgast n. Amst.
9 — Hazewinkel, Delia (Veendam), van Stavanger n. Petersburg.
Postema, de juffer Fresina (Hoogezand), v. Stavanger n. Riga.
van der Baan, Johanna (Amsterdam), v. Amsterd. n. de Oostz.
Drent, Egberdina Annechina (Pekela), v. Wolgast n. Rotterd.
Tunteler, Geertruida (Pekela), van Hamburg naar de Oostzee.
Boon, Jantina (Pekela), van Delfzijl naar Riga.
Schuur, jonkvrouw Elisabeth (Pekela), v. Liverpool n. Nerva.
Bragt, Lucretia (Winschoten), van Delfzijl naar de Oostzee.
Zeilinga, de jonge Agatha (Krommenie), v. Amst. n. Petersb.
de Vries, Beerta Schuringa (Veendam), v. Rotterd. n. Stettin.
Meijer, Pieter Hendrik (Krommenie), v. Amsterd. n. Stettin.
Mulder, Eetina (Veendam), van Rotterdam naar Dantzig.
10 — Visser, de Vriendschap (Amsterdam), v. Amsterdam n. Riga.
Visser, de Harmonie (Amsterdam), van Amsterdam naar Riga.
Visser, de Eensgezindheid (Amsterdam), v. Amsterd. n. Riga.
Koster, Riga (Pekela), van Amsterdam naar Riga.
Schuth, Jacomina (Sappemeer), v. Rotterd. n. de Oostzee.
Boon, Jacoba Hazewinkel (Veendam), v. Harlingen n. Riga.
Bakker, Annechiena (Veendam), v. Amsterdam n. Petersburg.
Brouwer, Harmina, (Wildervank), v. Liverpool n. Ahrensburg.
Oostra, Annechina Jantina (Veendam), v. Bremen n. Petersb.
Uil, Sijbrand Jan (Woudsend), v. Amsterdam n. Petersburg.
Rijnberg, de jonge Derk (Pekela), v. Harlingen n. de Oostzee.
Hazewinkel, Roelf Giezen (Muntend.), v. Newcastle n. Petersb.
Hobma, de twee gebroeders (Amsterdam), v. Bergen n. Petersb.
Gatzan, Catharina (Groningen), van Bremen naar Riga.
Klein, Anje (Hoogezand), van Amsterdam n. Dantzig.
Kleininga, Catharina Cornelia (Gron.), v. Rotterd n. Koningsb.
Broekema, Hillechina Christina (Gron.), v. Amst. n. Dantzig.
11 — Glim, Hendrika Margaretha (Pekela), v. Hamburg n. Pernau.
Cappen, Concordia (Harlingen), van Harlingen n. Nerva.
v. d. Gouwe, Josina Henriette (Amst.), v. Bergen n. Petersb.
v. d. Veen, Johanna Gezina (Pekela), v. Liverpool n. Nerva.
Rink, Jacobus Begeman (Groningen); v. Stavanger n. Petersb.
Koning, Neptunus (Veendam), v. Frederiksoord n. de Oostzee.
Oldenburger, Astrea (Pekela), van Rouen naar Petersburg.
Huisman, Hendrika (Pekela), van Duinkerken n. Petersb.
Deijer, Neerl. Nijverheid (Rotterd.), v. Rotterd. n. Croonstadt.
Bakker, Frouwina (Veendam), van Amsterdam n. de Oostzee.
Bakker, Hendrika Marchina (Veend.), v. Amstd. n. de Oostz.
Fenenga, de Welvaart (Muiden), v. Amsterdam n. de Oostzee.
Stuit, de Eendragt (Wildervank), van Newcastle naar Stettin.
Muntendam, Reinauw Engelkens (Veend.), v. Rouen n. Dantz.
Landeweer, de Vriendschap (Zwolle), v. Bergen n. Petersburg.
Altona, Hendrika Margaretha (Pekela), v. Bergen n. Petersb.
van Wijk, Zorg en Vlijt (Hoogezand), van Amsterd. n. Stettin.
Helmers, Hendrika Elisabeth (de Lemm.), v. Rotterd. n. Dantz.
v. Driesten, Martina Johanna (Amst.), v. Liverpool n. Lubeck.
Jonker, Alida (Sappemeer), van Pillau naar Rotterdam.
12 — Mellema, de jonge Tjalling (Schierm.), v. Swinem. n. Amsterd.
Hubert, juffer Annette (Hoogezand), v. Koningsb. n. Schiedam.
de Vries, de Gezusters (Amsterdam), v. Dantzig n. Amsterdam.
de Weerd jr., graaf Lankum (Harlingen), v. Dantzig n. Amst.
Wever, de jonge Hendrik (Veendam), v. Rostok n. Vlissingen.
Taaij, Gezina Jantina (Delfzijl), van Amsterdam n. Koningsb.
Schuring, Pieternella (Pekela), van Rotterdam naar Dantzig.
Westerling, Maria Elisabeth (Delfsh.), v. Hartlep. n. Croonstadt.
Regoort, Gouv. bar. v. Zuijlen v. Nijevelt (Harlingen), v. Harl. (n. de Oostzee.
Mulder, Charlotte (Pekela), van Liverpool naar Lubeck.
Schippers, Harmina Annegina (Veend.), v. Straals. n. Jersey.
Dekker, de vrouw Bouwina (Groningen), van Bremen n. Riga.
Bekkering, Ariane (Amsterdam), v. Cardiff n. Croonstadt.

De Wind den 7den en 8sten Mei Z.W.; den 9den en 10den N.W.; den 11den W.N.W.; den 12den Z.W. en N.W.; den 13den N.W.

ELSENEUR, 13 Mei 1848.

BROODZETTING, ENZ.

MAANDAG, 22 Mei 1848, GEENE VERANDERING.

PRIJS-COURANT DER EFFEKTEN.

Amsterdam, 20 *Mei*.

NEDERL., Werk. Schuld 2½ pCt. 39⅞, 40½, 40$\frac{7}{16}$; Dito Cert. 3 pCt. 45¾, 46⅜, 46⅜; Dito Dito 4 pCt. 60¾, 61¼, 61¼; O. I. Leening 4 pCt. 59¾; Amortisatie-Syndicaat 3½ pCt. 59½; Aand. Rijn-Spoorwegmaatsch. 4½ pCt. 60; Aand. Holl. Spoorw.-maats. 49½, 50. — SPANJE. L bij *Ardoin* van 85 £ 5 pCt. 10¼; Dito Dito van 510 £ 5 pCt. 9$\frac{13}{16}$, 10, 9$\frac{15}{16}$; Dito bij Dito, Onbep. Stukken 5 pCt. 9½, 9¾; Dito 3 pCt. 22¼; Dito Binnenl. à 6 m. 3 pCt. 16½, 16⅝, 16$\frac{9}{16}$; Coup. Ardoin 6½, 7½; Passive 2⅝, 3⅜, 3⅜; Fransche Uitgestelden 2⅛, 3⅛, 3⅛. — PORTUGAL, te Londen 3 pCt. 14½; Dito Dito 4 pCt. 15½. — RUSLAND, Oblig. *Hope* 1798 en 1816 5 pCt. 87½; Dito dito 1828 en 1829 5 pCt. 87; Cert. bij *Stieglitz en Co.* 4 pCt. 60½, 60⅜. — Oostenr. Metall. 2½ pCt. 27, ¼; Brazil. 5 pCt. 68½; N. Mexik. 5 pCt. 13⅛; Peru 6 pCt. 18, 18½; Grenada 1 pCt. 11; Ven. 2¼ pCt. 19.

Integralen, die aanvankelijk hunne achteruitgaande beweging schenen te vervolgen, zijn later door eenige inkoopen wederom iets vaster gebleven. Alle overige binnenl. fondsen waren dien ten gevolge zeer vast.

In Spaansche fondsen was de handel in Ardoins, maar vooral in de nietrentegevende fondsen zeer levendig, en, op het uit Madrid ontvangen berigt der benoeming van eene commissie tot regeling der schuld, waren allen tot verhoogde prijzen gezocht.

Grenada hebben zich een weinig van hunnen achteruitgang van gisteren hersteld. Van de overige vreemde effecten valt niets bijzonders te vermelden. Grenada Onbep. 10¼, ⅝; Grenada Uitgest. 2, ⅛; Peru Coup. *f* 1$\frac{11}{16}$.

NB. Gisteren zijn Ardoins v. 510 £ a 9½, en Sp. Buitenl. 3 pCts. ook a 22½ verhandeld.

Laatste Prijzen te 5 uren: Integr. 2½ pCts. 40¼; Ard. a 510 £ 9$\frac{15}{16}$ a 10; Binnenl. 3 pCt. 16½ a $\frac{9}{16}$.

AMSTERDAM, 21 *Mei*. EFFEKTENSOCIETEIT, te half vijf. Integralen 40⅜, ¼, ⅜. Ard. à 85 £ 10¼, ⅜. Dito à 170 £ 9⅞. Dito à 510 10, 9⅞, $\frac{15}{16}$. Dito Coup. (Nieuwe) 7. Dito Dito (oude) 7¼.

Integralen waren heden bij onbeduidende affaire een weinig flaauwer. Spaansche bij eenigen omzet goed prijshoudend.

PRIJZEN DER GRANEN, ZADEN, ENZ.

GRONINGEN, 19 *Mei*.

TARWE.			GERST.			Bl. Voer	42	» *f* 2,60
Oude	℔	*f*	Winter	50 ℔	*f* 2,75	Zw. Voer	38	» » 2,35
Oml.	72	» » 7,00	»	52	» » 3,05	»	41	» » 2,55
»	74	» » 7,50	»	54	» » 3,35	»	44	» » 2,70
Old.	70	» » 6,00	»	56	» » 3,65	»		» »
»	72	» » 6,50	Zomer	54	» » 3,10			
»	74	» » 7,00	»	56	» » 3,40	BOONEN.		
ROGGE.			»		» »	Paardb. *f* 3,75 *f* 4,75		
Inlands.	66 ℔	*f* 4,60	Knobbe	60	» » 3,90			
»	68	» » 5,00	HAVER.			ZADEN, ENZ.		
»	70	» » 5,40	Dikke	44 ℔	*f* 2,85	Gr. Gort *f* 6,25,50,75 *f* 7		
BOEKWEIT.			»	47	» » 3,20	Par. 100 N. ℔ *f* 10¼ *f* 13¼		
Gr. Zd.	62 ℔	*f* 4,90	»	50	» » 3,50	Kools. *f* 9,50 *f* 10,75		
»	64	» » 5,30	»	52	» » 3,70	Mostz. *f*		
»	68	» » 5,70	»		» »	Raapol. p. v. *f* 34		
Zw. Zd.	66	» » 5,60	Bl. Voer	38	» » 2,30	Boter 1 s. *f* 30		
Veen	64	» » 4,75	»	40	» » 2,45	» 2 s. *f* 28 a *f* 29		

Tarwe flaauw en niet dan lager te verkoopen. — Rogge 10 cents en Boekweit 25 cents moeijelijk te plaatsen. — Gerst bijna zonder handel. — Dikke Haver als voren, voer en zwarte iets hooger wél afgaande. — Boonen wel zoo aangenaam. — Gort in een doen. — Koolzaad iets hooger.

ROTTERDAM, 18 *Mei*. 145 ℔ Fransche Rogge *f* 165; 140 ℔ Petersburger *f* 150 aan branderij verkocht.

AMSTERDAM, 19 *Mei*. Tarwe bij gerijven aan cons.: 128 ℔ b. Pools. *f* 335; 132 ℔ ger. Odessa *f* 246; 128 ℔ Gron. *f* 238 aan de Zaan; 127 ℔ Zeeuws. *f* 244. — Rogge aan cons. verkocht: 120, 122 ℔ Odessa *f* 162, *f* 168; 126 ℔ Pomm. *f* 178 bij partij; 118 ℔ Petersb. *f* 160. — Gerst en Haver zonder handel.

Koolzaad op 9 vat in Sept. en Oct. 61½ p. vl. Lijnzaad flaauwer: 110 ℔ Memel *f* 230. — Raapolie dadelijk met weinig handel in een doen, op levering niet williger. — Lijnolie flaauw. — Raapolie per 6/w. *f* 36,25; vlieg. *f* 35; Sept. *f* 34,75 a 50 *f* 34,75; Oct. *f* 35 a *f* 34,75 a *f* 35; Nov. *f* 35; Dec. *f* 35 a *f* 35,25. — Lijnolie per 6/w. *f* 28,75; vlieg. *f* 27,75 a 50. — Hennepolie per 6/w. *f* 36; vlieg. *f* 35.

LONDEN, 17 *Mei*. De aanvoer van graan was heden onbeduidend, doch ook de kooplust niet groot, zoodat Tarwe tot de prijzen van eergisteren niet dan slepende van de hand ging. Gerst, Haver, Boonen en Erwten waren even als laatstvorigen marktdag, maar de aftrek had niet veel te beteekenen.

LONDEN, 19 *Mei*. De handel in inl. en vreemde Tarwe was heden onbeduidend, doch de vorige prijzen hielden zich volkomen staande. Gerst ging slepende van de hand en de prijzen van l.l. Maandag waren niet gemakkelijk te bedingen. Hetzelfde kan van Haver worden gezegd. Boonen en Erwten ferm.

ADVERTENTIEN.

GEBOORTE-, HUWELIJKS- EN STERFBERIGTEN.

. Bevallen van een' *ZOON* D. NIEUBUUR, geb. TIDDENS.

DANTUMAWOUDE, 13 Mei 1848.

. GRONINGEN, 16 Mei 1848. Heden beviel van eene *DOCHTER* Vrouwe JACOBA CATHARINA LAMAN TRIP, geboren MUNNIKS.

. Heden beviel zeer voorspoedig van een' ZOON G. VAN CALCAR, geliefde Echtgenoote van

W. GERHARDS.

GRONINGEN, 19 Mei 1848.

. BEDUM, 21 Mei 1848. Heden beviel van eene DOCHTER JOANNA W. FEDDEMA, Echtgenoote van

I. J. LEBER.

. Getrouwd:

E. D. H. SCHUTTER,
Doctor in de Medicijnen en Verloskunde te Aduard,
en
M. A. C. MULLER.

GRONINGEN, 13 Mei 1848.

. Getrouwd te WOMMELS, 18 Mei 1848:

Dr. **U. J. NOORDENBOS**, te *Oosterend*,
en
M. E. BRANDENBURGH.

. Getrouwd:

K. P. PEL,
Med. et Art. Obst. Doctor te *Dragten*,
en
W. SANTEE, van *Nietap.*

NUIS, 15 Mei 1848.

. Getrouwd:

R. J. LEUTSCHER, van *Adorp*,
en
H. J. WIERSEMA, van *Middelstum.*

MIDDELSTUM, 19 Mei 1848.

, Na eene ziekte van slechts eenige dagen, overleed heden mijn dierbare Echtgenoot JAN DOUWES ROMKES, in den ouderdom van eenenzeventig jaren, na eene Echtverbindtenis van bijna eenenveertig jaren.

HOOGEZAND, 14 Mei 1848.

G. MEIHUIZEN,
Wedw. J. D. ROMKES.

Eenige kennisgeving.

, In den vroegen morgen van heden overleed Vrouwe EDZARDINA JOHANNA TJASSENS, Weduwe van wijlen den Heer SEBASTIAAN MATTHEUS SIGISMUND DE RANITZ, in den gezegenden ouderdom van ruim 81 jaren, hartelijk betreurd door hare talrijke Kinderen, Behuwd- en Kleinkinderen.

GRONINGEN, 16 Mei 1848.

Uit aller naam:
G. H. DE RANITZ.

, Heden overleed, na eene kortstondige ziekte en eene genoegelijke echtvereeniging van 13 jaren, mijne teedergeliefde Echtgenoote AALTJE AEILKES VAN HAM, in den nog jeugdigen ouderdom van 35 jaren, mij nalatende zes Kinderen, allen te jong om het groote verlies te kunnen beseffen.

EZINGE, 17 Mei 1848.

O. K. CLEVERINGA.

, GRONINGEN, 19 Mei 1848. Heden overleed ons geliefd jongste Zoontje GERBRAND, in den ouderdom van ruim twee jaren.

J. BARLINCKHOFF.
A. BARLINCKHOFF,
geb. DE VRIES.

Dienende deze tot algemeene en bijzondere kennisgeving.

, Heden namiddag te half drie overleed alhier Mejufvrouw EDUARDA LUCIA RADIJS, in den ouderdom van ruim 81 jaren en 7 maanden.

GRONINGEN, 21 Mei 1848.

B. WILKENS,
Executeur-Testamentair.

, Bij **W. VAN BOEKEREN** is uitgekomen en alom te verkrijgen:

I. Het EVANGELIE VAN JOHANNES in DESZELFS SCHOONHEID BESCHOUWD. Voor beschaafde Bijbellezers, door *C. H. VAN HERWERDEN*, *C.H.z. Theol. Doct. en Predikant te Groningen*, 2e deel *f* 3—00.

II. VOORUITGANG. DICHTSTUK van Mr. *H. A. SPANDAW*, voorafgegaan door eenige Dichtregelen bij den aanvang der Lente in 1848 en een WOORD aan den LEZER, met KORTE AANTEEKENINGEN, ... *f* 0-50.

III. CHRISTELIJKE MENGELINGEN voor GEEST en HART, uit de Schriften van *LAVATER* verzameld door *U. P. GOUDSCHAAL*, Pred. te *Scheemda*, 2de Deel, à *f* 1—50.

IV. EERSTE GRONDBEGINSELEN der AARDRIJKSKUNDE, of de ALGEMEENE GRONDBEGINSELEN der AARDRIJKSKUNDE van *Dr. L. A. SCHROEDER STEINMETZ* verkort door *R. G. VOORMEULEN VAN BOEKEREN*, à *f* 0—80.

, Door den Boekhandelaar **W. F. DANNENFELSER**, te *Utrecht*, is uitgegeven en alom verzonden:

DE CHRISTELIJKE HARP.

Stichtelijke Poëzij, verzameld uit Vaderlandsche Dichters.

407 Bladz. in 12°.

Opgedragen aan **H. K. H.** Mevrouw **de Prinses van Oranje.**

Gewoon Papier *f* 2 — 25. — Best Papier, fraai Gebonden en Verguld op Snee *f* 3 — 75.

INHOUD: I. Godgewijde Zangen. II. Op den dag des Heeren. III. Morgenzangen. IV. Avondzangen. V. Bij de verwisseling des Jaars. VI. De Jaargetijden. VII. Natuurbeschouwing. VIII. De Christelijke Feesten. IX. Levenspligten. X. Gebed en Dank. XI. Bemoediging en Troost. XII. Onsterfelijkheid.

Deze nieuwe Anthologie is bestemd, om in eene wezenlijke behoefte te voorzien. Tot bijzonder gebruik eigenaardig ingerigt, vinde zij bij het Godsdienstig Nederlandsch Publiek eene waardige plaats naast de Evangelische Gezangboeken.

, De Wedw. **M. V. D. BOSCH**, te *Leeuwarden*, heeft uitgegeven en te *Groningen*, bij de Heeren Boekhandelaren ZUIDEMA en OOMKENS, voor de Prov. *Groningen* verkrijgbaar gesteld:

STEMMEN UIT MIJNE STUDEERKAMER,

door ***H. W. Haselhoff***, Predikant te *Rijperkerk* en *Hardegarijp*. Prijs 75 Cents.

INHOUD:

Inleiding.

De Heidelbergsche Catechismus der 16de Eeuw en deszelfs voortdurend gebruik in de 19de.

Zouden de Christelijke Feestdagen, wat derzelver GETAL, DUUR *en* WIJZE *van viering aangaat, geacht moeten worden, zulk een' vasten, onveranderlijken stand aangenomen te hebben, dat elk woord, alle voorslag van in te voeren' verandering overbodig kan worden geacht?*

Over het BIDDEN.

1 THESS. 5: 17. *Bidt zonder ophouden.*

JOHS. 17: 9. *Ik bid voor hen, ik bid niet voor de wereld, maar voor degenen, die gij mij gegeven hebt.*

ROM. 8: 26. *En desgelijks komt ook de geest onze zwakheden mede te hulp, want wij weten niet, wat wij bidden zullen, gelijk het behoort, maar de geest zelf bidt voor ons met onuitsprekelijke zuchtingen.*

Ds. X. en Baas IJ.

Prentenboekjes.

No. 1. Kinderspelen voor de Jeugd. — No. 2. Prentenboek voor Kinderen. — No. 3. Prenten-A-B-C voor Kinderen. — No. 4. Dierengalerij voor de Jeugd. — No. 5 en 6. Ambachten voor de Jeugd. — No. 7. Aangenaam Allerlei voor de Jeugd. — No. 8. Vermakelijk Allerlei voor de Jeugd. — No. 9 Prentenboek voor leergrage Kinderen. — No. 10. Het Dierenrijk, in Afbeeldingen. — No. 11. Prenten-A-B-Boek voor zoete Kinderen. — No. 12. Twaalf bedrijven, een nuttig en aangenaam Prentenboek. — No. 13. De Verkeerde Wereld, voorgesteld in 25 Afbeeldingen. — No. 14. Het Buitenleven voor de Jeugd, in 15 Afbeeldingen. — No. 15. Kermisvermaken voor de Jeugd. — No. 16 en 17. Bijbelsche Tafereelen voor Kinderen. — No. 18. Vlijt beloond, een aangenaam Geschenk voor de Jeugd. — No. 19. A-B-Boekje voor lieve Kinderen, met Plaatjes en Rijmpjes. — No. 20. Kleederdragt van verschillende Volkeren, in Afbeeldingen. — No. 21. De Kleeren maken den Man. — No. 22. Het Dagelijksch Brood, in Afbeeldingen. — No. 23. De Burger-maatschappij, in Afbeeldingen. — No. 24. Speeluren, in Afbeeldingen. — No. 25. De Natuur, in 12 Afbeeldingen.

DEZE PRENTENBOEKJES, in 25 differente soorten, met gekleurde omslagen, zijn elk voorzien met 12 tot 24 Plaatjes, terwijl elk Plaatje door een lief Versje in den regten Kindertoon is opgehelderd.

BIJ GETALLEN zijn ze tegen 3 Centen, idem gekleurd tegen 5 Centen per stuk in alle Boekwinkels verkrijgbaar.

GOUDA. G. B VAN GOOR.

, **C. M. VAN BOLHUIS HOITSEMA**, te *Groningen*, heeft gedrukt en alom verkrijgbaar gesteld:

I. *Wat hebben wij van het Ontwerp van gewijzigde Grondwet te verwachten met betrekking tot Godsdienst en Onderwijs?* door *P. HOFSTEDE DE GROOT*, *Hoogleeraar en Schoolopziener te Groningen*, à............ ... ... *f* 0 — 35.

II. *P. HOFSTEDE DE GROOT*, *Wat is het regt gebruik der vrijheid, naar het Evangelie? Een woord aan mijne Landgenooten*, bijzonder aan de *Jongelingschap.* Naar Gal. V: 13, à.................................. *f* 0 — 30.

Bij Vonnis van de ARRONDISSEMENTS-REGTBANK te *Groningen*, Kamer kennis nemende van Burgerlijke Zaken, d.d. 18den Mei 1800 achtenveertig, is verklaard in staat van Faillissement **WILLEM BLAUPOT**, *Koopman*, wonende te *Groningen*, zijnde de aanvang van dit Faillissement bij dat Vonnis bepaald op den 17den Mei 1800 achtenveertig, terwijl daarbij tot Regter-Commissaris is benoemd de Heer Mr. C. TH. J. STEINMETZ, en tot Curator Mr. S. MENALDA, Advokaat, wonende te *Groningen.*

Voor Extract conform:
Mr. S. MENALDA,
Curator.

, In den jare 1800 achtenveertig, den 20sten Mei, ten verzoeke van **FENJE BUZEMAN**, wonende te *Scheemda*, in hare hoedanigheid van BENEFICIAIRE ERFGENAME der Nalatenschappen harer Ouders, wijlen BERNARDUS BUZEMAN en RIEFKE NOMDES, in leven Ehelieden, woonachtig en overleden te *Scheemda*, voor welke Requirante in dezen als Procureur de zaak zal waarnemen Mr. J. J. MEDER, wonende te *Winschoten*, heb ik, KLAAS CASPERS BLOUPOT, Deurwaarder bij de Arrondissements-Regtbank van — en wonende te *Winschoten*, krachtens Bevelschrift van evengemelde Regtbank van den tienden Mei 1800 achtenveertig, behoorlijk geregistreerd,

— bij deze mijne openbare dagvaarding — gedagvaard:

Alle bekende en onbekende Belanghebbenden bij de hiervoren vermelde, onder voorregt van Boedelbeschrijving aanvaarde Nalatenschappen, — om op WOENSDAG, den eenentwintigsten Junij 1800 achtenveertig, des voormiddags te 10 uren, te verschijnen ter OPENLIJKE TEREGTZITTING van meermalen gemelde REGTBANK, in het GEWOON LOKAAL harer ZITTINGEN, te *Winschoten*; — ten einde,

Aangezien de Requirante verlangt, om van het BEHEER, door haar in voormelde hoedanigheid gevoerd, aan de belanghebbenden REKENING en VERANTWOORDING te doen, en deze haar gedeeltelijk onbekend zijn;

Bij Vonnis van dikwerf gemelde Regtbank, eenen REGTER-COMMISSARIS te hooren benoemen, ten wiens overstaan de gedachte REKENING door de Requirante zal geschieden, en verder tot het OPNEMEN, DEBATTEREN en SLUITEN dier REKENING te procederen, volgens het voorschrift der Wet; — welke Rekening met de Bescheiden door de Requirante ter GRIFFIE van voormelde REGTBANK is nedergelegd; — eindelijk te hooren UITSPRAAK doen omtrent de KOSTEN.

Afschrift van dit Exploit, hetwelk eenmaal in de *Nederlandsche Staats-Courant* en in de *Groninger Courant*, als daartoe bij hooger gemeld Bevelschrift aangewezen, zal worden geplaatst, is door mij aangeplakt aan de Vergaderplaats van welgemelde Regtbank.

De kosten dezes zijn *f* 4,74½.

K. C. BLOUPOT.

Exploit .... *f* 0,75.
Schrijfloon ...... - 1,20.
Aanslag .... - 0,30.
Twee Couranten. - 0,60.
Zegels .... - 0,69.
Repertoire....... - 0,10.
Registratie ...... - 1,10½.

f 4,74½.

Op Vrijdag, den 2den Junij

1848, des voormiddags te elf uren, ten Huize van KRUIZINGA, te *Windeweer*, gedenkt de DIRECTIE van het ZIJLVEST der *DRIE DELFZIJLEN*, publiek, op nadere approbatie aan te besteden:

I. Eenige **REPARATIEN** aan de METSEL- en TIMMERWERKEN van het ***GENERALE ZIJLVEST*** der *DRIE DELFZIJLEN*, met de LEVERANTIE van de daartoe benoodigde MATERIALEN, benevens het **BAGGEREN** van 2000 kubieke Ellen GROND

II. **ADIDEM** van de ***DORPSTER*** of ***GROOTE ZIJL***, te *DELFZIJL.*

III. **ADIDEM** aan de ***SLOCHTER-*** en ***SCHARMERZIJL***, aldaar.

De Bestekken hiervan zullen, tien dagen bevorens, ter lezing liggen ten Huize van Uitbesteding en bij den Waarman HEMMES, te *Delfzijl*, terwijl daarenboven aanwijs der Werken zal worden gedaan te *Delfzijl*, op WOENSDAG, den 31sten Mei e.k.

RIJN- EN IJSSEL-STOOMBOOTMAATSCHAPPIJ.

ZOMERDIENSTEN.

MEI 1848.

Van *AMSTERDAM* naar *KAMPEN*: (behalve ZONDAGS) dagelijks, des morgens te 6 uren.

Van *KAMPEN* naar *AMSTERDAM*: (behalve ZATURDAGS) dagelijks, des namiddags te 1½ uur.

De **DILIGENCE** van *GRONINGEN* naar *ZWOLLE* en *KAMPEN*, in correspondentie met de **STOOMBOOT** van *KAMPEN* op *AMSTERDAM*, vertrekt DAGELIJKS, des avonds te 11 uren, van het Logement *de Nieuwe Munster*, bij **C. A. FRIGGE**; — terwijl de Reizigers zóó vroegtijdig te *Amsterdam* aankomen, om met den laatsten Spoortrein naar *Haarlem*, *Leiden*, *'s Gravenhage* en *Rotterdam* te kunnen vertrekken. Voorts loopt deze Dienst direct door naar *Deventer*, *Arnhem*, *Nijmegen* en *Cleef*, en komt te *Arnhem* aan vóór het vertrek van den derden trein.

Die iets te VORDEREN heeft van w[...] Mejufvrouw de Wedw. J. F. BRENTANO, [...] den verzocht dit in den loop dezer week te geven aan

A. T. BRENTANO,
aan de Vischmarkt.

PUBLIEKE VERKOOPING VAN

OUDE WIJNEN

Ten overstaan van Mr. **J. J. DE SITTER**, Not[...] te *Groningen*, zullen, op Vrijdag, den 9den Junij 18[...] des avonds te 7 uren, ten Huize van den Logementho[...] H. VAN DER LAAN, aan de Groote Markt, te *Gronin*[...] publiek worden verkocht:

Eene aanzienlijke hoeveelheid OUDE, wél geconserve[...] **WIJNEN**, alle direct uit Zee van *Frankrijk* albier [...] het jaar 1844 ingevoerd, en opgeslagen in het Particul[...] Entrepôt van wijlen den Heer D. F. ENGELER, gelegen [...] den Achter-den-Muur, te *Groningen*, alwaar dezelve th[...] nog op LEGGERS, OKSHOOFDEN en kleinere FUSTEN [...] liggende; — dezelve kunnen op den dag van Verkoop, [...] 11 tot 1 en van 3 tot 5 uren, in gemeld Entrepôt geëxa[...]neerd worden.

GROOTE VERKOOP,

vóór en in 't NIEUWE VERKOOPHUIS in de Oosterstraat, op WOENSDAG en DONDERDAG, den 24sten en 25sten Mei 1848, des morgens te 10 uren precies, van velerh[...] **MOBILIA** en **HUISHOUDELIJKE GOE[...]REN**, een compleet deftig MANS GARDEROBE en t[...] DITO VROUWEN LIJFSTOEBEHOOREN, GOUDEN [...]ROLOGIE, ENZ. Alles te bezien HEDEN namiddag [...] 2—6 uren.

FIRMA **Steen & Comp.**

Vrijdag, den 2den Junij 1848

des voormiddags te 10 uren, zal publiek worden verko[...] Eene groote partij **MOLENSTEENEN** van onderscheidene grootte en dikte, liggende te *Gron*[...]*gen*, aan de Noorderhaven, bij de Kraan.

FIRMA **Steen & Comp.**

Mr. **M. DE MUINCK**, No[...]ris te *Grijpskerk*, gedenkt, ten v[...]zoeke van B. J. VAN SLOTEN [...] Vrouw, op DONDERDAG, [...] 25sten Mei 1848, des namiddags te 4 uren, in het G[...]MEENTEHUIS te *Ezinge*, publiek te verkoopen:

Eene **BEHUIZING**, nommer 35, en **TUIN**, staa[...] en gelegen te *Ezinge.*

Mr. M. DE MUINCK.

, Ten overstaan van **H. M. JUURSEMA**, De[...]waarder bij de Arrond. Regtbank van *Groningen*, wonen[...] te *Leek*, zullen op DONDERDAG, den 25sten Mei 184[...] publiek worden verkocht:

Een mak CHAISPAARD, KAPCHAIS, WAGEN, KORREWAGENS, GEREIDEN en andere GOEDEREN.

H. M. JUURSEMA,
Deurwaarder.

WORDT TE HUUR GEVRAAGD,

om dadelijk of binnen kort te k[...]nen aanvaarden: Eene **HEERE[...] BEHUIZING** met **TUIN**, bi[...]nen deze Stad, geschikt ter bew[...]ning voor een Gezin met Zeven Kinderen en Dienstbo[...]

Adres aan het BUREAU der GRONINGER COURANT met opgave van het Huis, dat daartoe wordt aangebode[...]

Aan de Groote Markt,

op den hoek van de Oosterstraat, zijn bij toev[...] twee **GESTOFFEERDE KAMERS** m[...] Vrijen Opgang *TE HUUR.*

Op ZATURDAG, den 27sten Mei 1848 des avonds te 6 uren, zal er, ten Huize va[...] den Kastelein BOS, te *Loppersum*, op aa[...]nemelijke Voorwaarden, worden verkocht, o[...] dadelijk te aanvaarden: Een **KOFSCHI[...] APOLLO**, groot 21 Tonnen, met ALL[...] TOEBEHOOREN, liggende te *Loppersu*[...]

H. K. GLAS.

De ondergeteekende verwittigt door dez[...] zijne geëerde Begunstigers en verder allen, die hem met hunne gunst gelieven te vereeren, dat hij **VERHUISD** is van he[...] Damsterdiep naar de **DRAAIBRUG**, lett. A no. 127, aldaar eene **NIEUWE IJZERSMEDERIJ** heeft opgerigt en aldaar blijft continueren in het vervaardigen van alle VOORWERPEN, welke tot zijn Bedrijf behooren, onverschillig welke die mogen zijn; belovende in alles eene goede behandeling.

H. G. SCHEPERS.

Ondergeteekende berigt zijne Begunstigers en anderen, dat hij met den 1sten Junij, o[...] enkele uitzonderingen na, alléén contant e[...] dus voor de zuinigste prijzen zal verkoopen; terwijl hij tevens bij zijne **LOOIJERIJ** de **LEERTOUWERIJ** voor de Looijers of Schoenmakers in de Provincie blijft uitoefenen, tot welk een en ander hij zich minzaam aanbeveelt.

Ook zijn bij hem te bekomen: Zuivere GEDROOGDE RUWE **KALFSVELLEN**, zoolang de voorraad strekt, tot zeer billijke prijzen.

P. H. SAAN.

Een **BAKKERSKNECHT**, zijn WERK ten deele verstaande, kan dadelijk worden geplaatst. Adres bij den DRUKKER DEZER.

WEERKUNDIGE WAARNEMINGEN,

gedaan te *Groningen*; medegedeeld van wege het Genootschap: *Ter bevordering der Natuurkundige Wetenschappen.*

MEI 1848.

DAGEN	BAROMETER op 0°.			THERMOMETER.			VOCHTIGHEIDSTOESTAND.			WINDSTREEK.			LUCHTGESTELDHEID.		
	8 uur.	2 uur.	8 uur.	8 u.	2 u.	8 u.	8 u.	2 u.	8 u.	8 uur.	2 uur.	8 uur.	8 uur.	2 uur.	8 uur.
14	765,63	764,56	765,26	16,2	22,2	15,2	0,78	0,51	0,86	N.W.	N. N. W.	N.	helder.	helder.	bewolkt.
15	763,80	760,87	757,78	14,0	23,0	17,0	0,79	0,55	0,76	O.	O.	Z. O.	bewolkt.	weinig bewolkt.	betrokken.
16	753,98	752,58	751,48	19,5	25,5	18,5	0,71	0,52	0,77	Z. W.	W.	Z.	weinig bewolkt.	bewolkt.	bewolkt.
17	747,92	745,98	745,76	19,8	24,4	17,6	0,79	0,62	0,93	Z.	N. t. O.	N.	bewolkt.	„	regen.
18	744,64	747,34	752,26	18,2	21,0	13,0	0,85	0,74	0,87	Z. t. O.	W.Z.W.	Z.W.t.W.	betrokken.	„	betrokken.
19	758,27	759,05	759,50	13,8	20,1	14,0	0,81	0,60	0,84	W.Z.W.	W.Z.W.	O. N. O.	bewolkt.	„	weinig bewolkt.
20	759,61	760,20	761,73	15,9	20,7	16,3	0,81	0,59	0,81	Z.O.t.O.	O.	O. O. N.	betrokken.	„	„

Te Groningen, bij C. M. VAN BOLHUIS HOITSEMA, Boekdrukker.

BIJVOEGSEL,

behoorende tot de Groninger Courant van den 23sten Mei 1848, *no.* 41.

(*Vervolg der Nieuwstijdingen.*)

AMSTERDAM, 18 Mei.

Wij vernemen, dat de heeren dr. *A. Hecker* en dr. *M. de Vries*, beide praeceptoren aan het gymnasium te Leiden (die op het drietal geplaatst waren, dat door hh. curatoren van het stedelijk gymnasium alhier aan den raad der stad is aangeboden, ten einde daaruit eene keuze te doen ter vervulling der open gevallene tweede praeceptors plaats) dezer dagen aan het bestuur dezer stad verzocht hebben, niet bij de benoeming in aanmerking te mogen komen, aangezien zij om bijzondere redenen besloten hadden, het Leidsche gymnasium vooreerst niet te verlaten.

— Volgens een der dagbladen is in eene ringvergadering van predikanten in Noord-Braband besloten, een adres aan de Staten Generaal te rigten, het verzoek inhoudende, om te zorgen, dat in de nieuwe Grondwet de vrijheid der uitwendige godsdienst voor alle gezindten beperkt worde tot de godsdienstige handelingen binnen de muren.

MAASTRICHT, 18 Mei.

Gisteren avond te vijf uren is een koerier uit 's Gravenhage alhier aangekomen met depêches voor den gouverneur van Limburg. Ten gevolge der aankomst van den koerier zijn de gedeputeerde Staten tegen heden morgen bijeengeroepen. Men verzekert, dat die depêches bevelen der Regering bevatten, ten opzigte der gebeurtenissen, welke thans in Limburg plaats hebben. Niets stelligs is uitgelekt nopens de meening der Regering, ten aanzien van den toestand onzer provincie; men wil echter, dat eene afkondiging binnen kort aan de overheden en bewoners van het hertogdom zal worden uitgevaardigd, waarbij wordt kennis gegeven, dat de Nederlandsche wetten en overheden de eenige wettelijke in Limburg zijn en zullen blijven.

Het *Journal du Limbourg* bevat heden een adres van den stedelijken raad der stad Maastricht en een adres der kamer van koophandel en fabrijken aldaar, beide aan den Koning gerigt, waarbij zij zich verklaren tegen de afscheiding van Limburg van Nederland.

Van den 19den. Gisteren is alhier per koerier eene depêche van den minister van justitie aan den gouverneur van Limburg en aan den generaal kommandant der troepen in het hertogdom ontvangen, ten gevolge waarvan heden zoo door het Kollegie van gedeputeerde Staten, als door den gouverneur publicatiën aan de ingezetenen en aan de autoriteiten zijn uitgevaardigd, waarbij een ieder wordt aangemaand, om zich rustig te gedragen; in kennis wordt gelegd, dat de provincie, ingevolge de grondwet, steeds tot het Nederlandsch grondgebied behoort, en de Nederlandsche wetten er in haar geheel verbindend blijven, niettegenstaande den morelen band, welke een gedeelte van het hertogdom aan de federative Duitsche staten vereenigt; dat de plaatselijke autoriteiten zich derhalve zullen moeten onthouden van alle openbare demonstratiën, en dat, voor zoo verre men de Duitsche vlag zoude willen uitsteken, ter erkenning van dezen federativen band, zulks niet mag geschieden, dan na daartoe verlof gevraagd en bekomen te hebben.

ZWOLLE, 19 Mei.

Onze eerste bloemmarkt, mag men zeggen, heeft in vele opzigten aan haar voorloopig doel beantwoord; reeds in den vroegen morgen zag men op de daartoe aangewezene plaats de bloemkweekers hunne schoone natuurplanten aanvoeren; welk getal bedroeg 2174, en waaronder zeer fraaije en vreemde soorten uitmunten. — Wij houden ons overtuigd, dat, wanneer de bloemliefhebbers de volgende markten bezoeken, de aanvoer en schoonheid derzelve niet minder zal zijn.

GRONINGEN, 22 Mei.

De aanvoer van krijgsmaterialen voor deze stad en Delfzijl gaat nog steeds voort. — Sedert onze laatste opgave zijn wederom aangekomen twee schepen van Amsterdam, het eene beladen met kogels en het andere met wagens en affuiten; 1 schip met wagens en affuiten, alsmede zes stukken ligt geschut, komende van Doesburg, en 1 schip met affuiten en zes stukken zwaar geschut, welke te zamen eene zwaarte hebben van 17,000 Ned. ponden, komende van 's Hertogenbosch, welke dadelijk naar Delfzijl zullen worden vervoerd.

— Men verneemt, dat de veroordeelden H. V., B. D. W., A. B., A. H., G. B. S., A. K., J. H. en W. M. W. zich tegen 's Hofs arrest van den 15den dezer hebben voorzien in cassatie.

— Ten blijke, welk eene algemeene belangstelling er bestaat in het bij prospectus aangekondigde werk, getiteld: *Geschiedkundige beschrijving der stad Groningen*, door E. J. DIEST LORGION, *Theol. Doct. en Predikant te Groningen*, hebben wij vernomen, dat de inteekening met het beste gevolg bekroond wordt. Onder de aanzienlijke inteekenaren bevinden zich Z. M. DE KONING voor twee exemplaren en Z. K. H. Prins FREDERIK *der Nederlanden* voor één. Het kan niet anders, of ieder, die eenige waarde hecht aan onze stad Groningen en derzelver geschiedenis, zal zich beijveren, om bezitter te worden van een werk, hetwelk door de bijdragen van de heeren mr. H. O. FEITH, raadsheer, prof. P. HOFSTEDE DE GROOT, dr. G. ACKER STRATINGH en mr. H. O. FEITH, JR., zal verrijkt worden. De Inteekening staat open bij den uitgever H. R. ROELFSEMA, alsmede bij alle Boekverkoopers hier ter stede.

— Het volgende is ons ter plaatsing ingezonden:

VEENDAM, 19 Mei.

Gisteren avond hadden wij hier een schoon, maar treurig schouwspel. Tegen 8 uren gaf het luiden der klokken te kennen, dat er brand was, en men behoefde niet te vragen: waar? want zoodra men in de opene lucht kwam, zag men eene groote vlam uit de kap van den korenmolen van J. A. BUS slaan, die digt aan den weg naar de Ommelanderwijk staat. Eene groote menigte stroomde naar de plaats des ongeluks; doch spoedig bleek het, dat de brand reeds zoo ver gevorderd was, dat men zich niet meer nabij den molen durfde wagen, uit vrees voor het afvallende vuur. Alle hulp bepaalde zich tot de nabij gelegen woning des eigenaars, die dan ook door het doelmatig werken der brandspuiten gelukkig is behouden gebleven; zijnde hierbij tevens verbrand de in den molen voorhanden 200 mudden gerst en ruim 100 mudden gort, zoo mede het gewoon bakkers gemaal. De hulpvaardigheid en het beleid vooral van één' der hier aanwezige militairen wordt zeer geroemd. Tegen 9 uur stond de geheele molen, waarvan slechts het onderste gedeelte van steen was opgetrokken, in volle vlam, en zakte spoedig daarna in elkander, zonder letsel aan de behuizing des molenaars te doen. Van toen af kon men den brand als geëindigd beschouwen, wes althans alle gevaar voor verdere verspreiding geweken. Naar men verneemt, is de molen tegen brandschade verzekerd. De oorzaak van den brand is niet met zekerheid bekend, doch wordt door velen aan eene harde windvlaag toegeschreven, die gisteren namiddag eene regenbui vergezelde, en zoo plotseling opkwam, dat ook nog twee andere molens eenige oogenblikken zorg verwekten. — Het is te wenschen, dat de afgebrande molen, die digt aan, ja gedeeltelijk op den weg stond, niet op dezelfde plaats herbouwd worde.

Bijzondere berigten uit Noord-Duitschland.

HAMBURG, 20 Mei.

Men meldt uit Apenrade, van den 17den, 's avonds, dat men van de groote hoeveelheid Hannoversche troepen, die dien dag aldaar waren doorgekomen, vernomen had, dat de Denen den vorigen dag tegenover Sonderburg eene poging hadden gedaan om te landen, maar met een betrekkelijk aanzienlijk verlies weder waren terug gedreven. Vooral de Oldenburger troepen hebben zich bij deze gelegenheid dapper gekweten. [Men leest elders van het beschieten van Sonderburg; doch dit zal wel een verkeerd berigt zijn.]

— Uit Berlijn is het berigt ontvangen, dat de Pruissische regering bevel zou hebben gegeven, om tot den aanbouw van 6 oorlogsstoomschepen over te gaan. Die vaartuigen zouden in Stettin, Dantzig en Bremen gebouwd worden.

— De *Allgemeine Oesterreichische Zeitung* maakt eene uitnoodiging bekend, geschreven door eene dier edele Duitsche vrouwen, die zich aan het hoofd der patriottische beweging hebben gesteld, ten einde eene Duitsche oorlogsvloot, zoo spoedig mogelijk, te verkrijgen. Het slot van deze aan de „*Vrouwen en Jonkvrouwen van Duitschland*" gerigte oproeping luidt aldus: „Wij zijn, als Duitschlands bevolking „op 40 millioen zielen gerekend wordt, 20 millioen vrouwen; „er zullen schepen op de zee drijven, wier zwart-rood-„gouden vlag der wereld zal verkondigen, dat Duitschlands „vrouwen aan de jeugdige vrijheid hare ijdelheid ten offer „hebben gebragt. Die dadelijk geeft, — geeft hier niet „dubbel, maar honderdvoudig!"

— Men berigt uit Elmshorn, d.d. 18den dezer, dat dien dag aldaar vele leden van vrijcorpsen uit het noorden waren aangekomen, die naar hunne haardsteden terug keerden, en vele matrozen, die uit het zuiden kwamen en naar Kiel reisden.

— De student in de theologie *R. Reichardt*, spreker der *Burschenschaft* Germania aan de hoogeschool te Jena, heeft eene oproeping aan alle Duitsche *Burschenschaften* gedaan, om ze uit te noodigen tot het houden eener algemeene vergadering op den Wartburg, en wel op den 12den Junij e.k., den dag waarop de *Burschenschaft* in het aanzijn is geroepen, ten einde aldaar te beraadslagen over de strekkingen dier vereenigingen en derzelver stelling ten overstaan van de op handen zijnde [of op handen moetende komen] reorganisatie der Hoogescholen van de zaak des Vaderlands zelve.

[Over het geheel is het merkwaardig te zien, hoe in geheel Duitschland, maar vooral in Weenen en Berlijn, waar zij trouwens het magtigst zijn, de studenten zich aan het hoofd des volks hebben geplaatst en door het volk als hunne voornaamste organen worden beschouwd. Men zegt dan ook in Weenen niet ten onregte, dat het nieuwe hof thans op de Aula, het plein der Akademie, gevestigd is, van waar alle maatregelen van regering, of liever in vele gevallen van regeringloosheid, uitgaan. Hoe de beoefening der wetenschappen onder dit alles moet lijden, laat zich nog al tamelijk wel denken.]

— Op bevel van den Koning van Hannover worden nog 5 bataljons des Hannoverschen legers mobiel gemaakt.

— Bij de bijzondere voorkeur, die op onderscheidene plaatsen in het Duitsche vaderland gegeven is aan vroegere *staatkundige veroordeelden*, om naar de Nationale Vergadering te worden afgevaardigd [b. v. dr. *Eisenmann* uit Beijeren, *Jordan* en meer anderen], is nu in Erfurt weder zulk een lid gekozen, te weten de pas uit het tuchthuis terug gekeerde, staatkundig veroordeelde *Krockrügge*. [De volksgeest beschouwt die personen als de voorloopers en de martelaars der goede zaak, die nu eindelijk heeft gezegevierd, en kan dit zijn gevoel zeker op geene sterker sprekende wijze te kennen geven aan de regeringen en magthebbers.]

— De Sleeswijk-Holsteinsche regering [d. i. de provinciale, en *niet* provisionele Algemeene Regering] heeft den 17den Rendsburg weder verlaten, en zich weder naar haren ouden zetel, Sleeswijk begeven, alwaar de archiven enz. ook aanwezig waren gebleven.

— Uit een berigt van het ministerie aan de Standen van Hannover blijkt, dat de havenbouw van Harburg, zonder tegenspoeden, in 1849 geheel en al zal afgeloopen zijn.

— Den 18den was hier een adjudant van den generaal *Halkett* doorgekomen, die het berigt had medegedeeld, *dat de vrede met Denemarken zoo goed als gesloten was en dat het laatste kanonschot was gevallen.* — Thans echter weet men met zekerheid, dat dit berigt geheel onjuist was, en dat er stellig geen vrede zal gesloten worden van de Duitsche zijde, voor en aleer in de eerste plaats de Duitsche schepen door de Denen weder zullen ontslagen zijn uit hun embargo.

— Den 15den dezer is in Kiel de kiel gelegd voor de *eerste* kanonneerboot, voor rekening van de commissie der vloot. Men begrijpt, met hoe groote vreugde deze gebeurtenis is gevierd.

— In onze eigene stad circuleert eene petitie, die door alle liberalen wordt geteekend, waarin protest wordt verklaard aan den Senaat en de erf-gezetene burgerij, die n.l. met en onder elkander eene nieuwe constitutie voor Hamburg willen vervaardigen. Men betoogt daarin, dat die souvereine heeren, die meenen zoo doende alles te *behouden*, juist alles op het spel zetten en alles zullen doen verliezen!

— Onder de merkwaardige teekenen van den tijd vermelden wij ook, dat, even als dr. *Riesser* van hier voor het hertogdom Lauenburg naar Frankfort is afgevaardigd, zoo van wege de stad Maagdenburg de Rabbijn aldaar, dr. *Philipson*, derwaarts is gecommitteerd, — om van meer andere dusdanige keuzen niet te spreken.

— Den 16den dezer waren *al* de Nederlandsche schepen, die tot dus verre in Holtenau waren blijven liggen, naar de Belt en naar onderscheidene havens der Oostzee onder zeil gegaan.

EMDEN, 21 Mei.

Onze stads-syndicus, dr. *Bueren*, heeft eene oproeping aan de Oost-Friesen en Papenborgers bekend gemaakt, waarin hij hen dringend uitnoodigt, krachtig mede te werken tot het tot stand brengen der Duitsche vloot, en om eenige deskundigen af te vaardigen naar de „groote Marine-vergadering," die den 31sten dezer te Hamburg, ten behoeve van den vloot-opbouw, zal gehouden worden. [Dr. *Bueren* is een der 50mannen, die te Frankfort zijn vergaderd geweest]

— In de zitting van de Oost-Friesche Landsstanden te Aurich, van den 18den dezer, die wel eene der belangrijkste is geweest, die dáár ooit gehouden zijn, werd *eenstemmig* door de 3 Standen eene door dr. *Bueren* voorgeslagene aanspraak aan den Duitschen Rijksdag aangenomen, benevens eene provisionele bijdrage van 2,000 Rth. voor de stichting der Duitsche oorlogsvloot toegestaan. Die aanspraak, kort daarna *door de Standen* naar Frankfort afgezonden, ademt geheel en al een' zeer vrijzinnigen, demokratischen geest, zoo als wel reeds zal blijken uit eenige fragmenten, die wij slechts kunnen mededeelen:

„Thans voor de derde maal eindelijk hebben de vorsten en magthebbers onder het volk niet langer tegenstand geboden aan de eischen des onderdrukten volks, maar de mishandelde volkeren in hunne oude, natuurlijke regten weder moeten herstellen; en de volkeren zullen zich die regten niet nog eenmaal laten ontrukken. Daarop heeft het opgestane Duitsche volk zijne souvereiniteit uitgeroepen in de St.-Paulskerk te Frankfort...... In de zegenwenschen, die U uit gansch Duitschland worden toegebragt, stemmen ook wij mede in, wij Friesen, die, naar aloud Upstallsboomsch gebruik, nu tot den Mei-landdag verzameld zijn op de uiterste grens des Rijks;.. .. en wij stemmen er des te inniger mede in, omdat de heilige zaak der volksheerschappij, die Gij thans voor geheel Duitschland verdedigt, door onze vaderen en door ons het langst op den Duitschen grond manhaftig is verdedigd geworden;" — enz.

— Men heeft met genoegen in onze *Stads-courant* van heden de uitnoodiging gelezen, die daarin door het Bestuur van het *Derde Landhuishoudkundig Congres*, in de volgende maand te *Groningen* te houden, aan de Oost-Friezen wordt gedaan, om deel te komen nemen aan deze ook voor Oost-Friesland gewigtige bijeenkomst. Men twijfelt hier niet, of er zullen dan ook onderscheidene Oost-Friesen de vergadering bijwonen, en ook zóó doende weder den band tusschen beide nabuurlanden nauwer toehalen.

— Behalve de bovengenoemde oproeping van dr. *Bueren*, heeft eene commissie van 11 leden, daartoe benoemd door onze Burgervergadering, eene uitnoodiging gedaan aan alle bewoners van Oost-Friesland, „om gelden bij te dragen tot een begin der Duitsche zeewapening *op de Eems*," in het vertrouwen, dat door het geheele land subscriptiën haar krachtig hierin zullen ondersteunen.

— Even als op aansporing van *Welcker* en *Mittermaier* op vele bergen van Duitschland, den avond vóór den 18den dezer, — den dag, waarop in Frankfort de Nationale Vergadering zou geopend worden, — vreugdevuren zich hemelwaarts moesten verheffen, — zoo zoude zulks ook bij den alouden Oostfrieschen Upstallsboom plaats vinden, ter plegtige viering van deze voor Duitschland's wedergeboorte onbegrijpelijk gewigtige gebeurtenis.

De Limburgsche aangelegenheden in de Duitsche bladen.

[In het vorige nommer onzer Courant hebben wij het toen onder het afdrukken ontvangen berigt nog kortelijk kunnen vermelden, dat men n.l. op onderscheidene plaatsen in Duitschland, vooral aan den Rijn, zijn best begint te doen, om, in gemeenschap met eene reeds niet te verachten partij in Limburg zelf, op de *afscheiding* van dat gewest van Nederland aan te dringen, en daartoe zelfs de magt van wapenen (van den kant der Frankforter vergadering) [illegible] wenschen aangewend te zien. Wij willen nu nog eenige nadere bijzonderheden te dien aanzien mededeelen; vooral omdat wij gelooven, dat de zaak alles behalve tot haar einde is gekomen, maar wij ook in dat opzigt nog slechts in het begin van hare verkeeren, — zoo als de verdere loop der zaak, die ons land zoo van nabij betreft, waarschijnlijk wel spoedig zal leeren.]

In de *Akensche Courant* vindt men een berigt uit het *Limburgsche*, dd. 16 Mei, waarin vermeld wordt de benoeming van den baron *van Scherpenzeel-Heusch* [het hoofd der Duitsche partij in Limburg] tot afgevaardigde naar de Nationale Vergadering in Frankfort. Men voegt er bij, „dat de baron 126 stemmen had van de 149, terwijl de Hollandsche [illegible] er slechts 2 had. *Het* GEHEELE *Hertogdom verkeert* [illegible] *grootste geestvervoering voor de Duitsche zaak.*" [Dit is [illegible] zeker *niet* waar; want terwijl velen in Limburg inderdaad gaarne tot Duitschland willen behooren, zijn er vele anderen, die, even als de eersten, wèl gaarne van Holland wenschen gescheiden te zijn, maar dan bepaaldelijk tot het met Limburg zoo nauw verbondene België willen behooren.]

Den 15den dezer is uit Aken eene scherpe klagt naar de 50mannen te Frankfort opgezonden, betreffende de zoogenoemde krenkingen van het Duitsche regt, die in Limburg zouden hebben plaats gehad, bij gelegenheid van de verkiezingen aldaar van eenige leden voor de Frankforter Nationale Vergadering. In die klagt is als aktestuk opgenomen een brief van den gouverneur van Limburg, waarin hij den gemeenteraad van Heerlen uitnoodigt, onverwijld de Duitsche vlag van den toren te laten afnemen: zullende hij gouverneur, zoo de magt van den raad daartoe niet toereikende mogt zijn, des noods eene sterke afdeeling troepen derwaarts zenden, om voor den uitvoer zijner uitnoodiging te zorgen. — Dit nu houden de adressanten voor schennis der Duitsche regten des hertogdoms. Het stuk eindigt alzoo: „Wij zijn overtuigd, dat er bij de mannen van vertrouwen der natie slechts eene opwekking noodig is, om het hertogdom Limburg, even als Sleeswijk-Holstein, in de uitoefening van zijne nationale regten niet verder gestoord en niet door Hollandsche troepen overdekt te zien, wier aankomst aanleiding zoude geven tot twist en bloedstorting."

— Naar men verneemt, heeft de heer A. TEN OEVER, predikant te Gasselter-Nijeveen, voor het beroep van Emmen bedankt.

'S GRAVENHAGE, 19 Mei.

Bij besluit van Z. M. van den 6den dezer is aan den wel eerw. zeer gel. heer I. J. DERMOUT het emeritaat verleend, *salvo honore et stipendio*, in te gaan den 1sten Julij aanstaande.

UTRECHT, 17 Mei.

Nadat bij den kerkeraad der Remonstrantsch Gereformeerde Gemeente alhier was gemaakt de volgende nominatie, tot vervulling der vacante predikantsplaats: ds. C. W. VAN DER POT, te Leiden; ds. W. VAN OORDE, te Haarlem; ds. J. VAN LEEUWEN, te Zegwaard en Berkel, en ds. M. COHEN STUART, te Zevenhuizen en Blijswijk, is daaruit heden gemaakt een tweetal, zijnde de beide eerstgenoemde predikanten, en voorts beroepen de wel eerw. zeer gel. heer C. W. VAN DER POT.

ROTTERDAM, 19 Mei.

Ter vervulling der aanstaande vacature, door het beroep van ds. H. A. G. BRUMUND naar Amsterdam, heeft de kerkeraad der Hervormde Gemeente te Vlaardingen eergisteren geformeerd het volgende twaalftal van predikanten: dd. J. W. HAVERKAMP BEGEMANN, te Geervliet; V. J. BERKHOUT, te Monster; A. DE RONDE BRESSER, te Oud-Beijerland; A. TEN BOSCH, Az., te Sluipwijk; T. A. FRUIN, te Pernis; A. J. MOLENAAR, te Scheveningen; A. NIERMEIJER, te 's Heer Arendskerke en Baarsdorp; P. A. VAN DER SCHEER, te Baambrugge; H. SLUITER, te Terwolde; G. J. VINKE, th. dr., te Beest; H. DE VRIES, te Oudewater, en E. CATS WOE, te Mijdrecht.

Ingezonden Stukken.

Adres aan de Tweede Kamer der Staten Generaal.

EDELMOGENDE HEEREN!

De ondergeteekenden, overtuigd dat in de tegenwoordige omstandigheden, tot voortdurende handhaving van rust en orde, eene volledige Grondwetsherziening noodzakelijk is, wenden zich tot U E. M. met het eerbiedig verzoek, dat door U het voorstel daartoe moge worden aangenomen, met die wijzigingen, die U E.M. in 't belang des Vaderlands noodig mogten oordeelen.

De ondergeteekenden zijn wel overtuigd, dat geen aandrang van buiten U iets zal doen aannemen of verwerpen, wat Gij strijdig met het belang van het Vaderland acht; maar zij hebben toch gemeend, dat in de tegenwoordige omstandigheden U E. M. behoefte zoude kunnen gevoelen aan verklaringen, waaruit bleek, wat men als algemeene wenschen van het Nederlandsche Volk te beschouwen heeft.

Naar het inzien van de ondergeteekenden, wenscht het Nederlandsche Volk boven alles: rust, kalmte, orde, vrijheid in dagelijksch bedrijf, vermindering van belastingen, zoo veel dit met een ordelijk bestuur mogelijk is, verwijdering van de belemmeringen, die den handel en de nijverheid drukken, eensgezindheid tusschen alle ingezetenen van Nederland, welke ook hunne godsdienstige gezindheid zij, en voortgaande degelijke beschaving door een goed volksonderwijs, dat groote bolwerk tegen oproerige bewegingen.

Als middelen daartoe wenscht men eenen uitgebreiden invloed op 's Lands Regering van hen, die met de volksbelangen bekend zijn, en die door onafhankelijkheid van karakter en naauwgezette pligtsvervulling waarborgen aanbieden, dat zij die belangen naar hunne beste overtuiging met kracht en klem zullen handhaven — en naast dien invloed, goede staatkundige instellingen.

De ondergeteekenden juichen vele bepalingen, die het aan den Koning aangeboden Ontwerp van Grondwetsherziening bevat, van harte toe, omdat zij gelooven, dat die voorgestelde veranderingen in der daad verbeteringen zijn. Van andere, omtrent welker wenschelijkheid zij eenigen twijfel koesteren, verlaten zij zich op het oordeel van den Koning en zijne raadslieden, en op dat van U E.M. Zij vermeenen echter de aandacht van U E.M. bijzonder te mogen vestigen op de voorgestelde bepalingen aangaande het kiesstelsel, de godsdienst en het onderwijs, waaromtrent reeds vele petitiën aan U E.M. zijn aangeboden.

De ondergeteekenden gelooven, dat de tijdsomstandigheden dringend de aanneming van een ander kiesstelsel dan het tot nu toe bestaande vorderen. De volksvertegenwoordiging is de groote vraag van den tijd. Wat ook ieder der ondergeteekenden in het afgetrokkene voor het meest wenschelijke, voor het meest stelselmatige moge achten, zij erkennen, dat de tegenwoordige tijden het verleenen van een' ruimen invloed des volks op de Regering noodzakelijk maken. Maar naast deze erkenning verklaren zij, dat de behoefte algemeen gevoeld wordt, dat die invloed zoodanig geregeld worde, dat men in ons land bevrijd blijve van die politieke driften en oneenigheden, die ook dan, wanneer zij de rust niet verstoren, vaak bedaarde, degelijke verbetering op den achtergrond doen verschuiven. Zij vreezen, dat directe verkiezingen met eenen census, wiens voortdurende vermindering wordt voorgespiegeld, in ons vaderland de politieke driften zullen opwekken en aanleiding zullen geven, dat de keuze slechts zelden gevestigd zal worden op degelijk kundige mannen, die met godsdienstige naauwgezetheid aan de belangen des volks gehecht zijn, maar juist daarom zich afkeerig gevoelen van het jagen naar volksgunst. Zij vreezen, dat eene *betrekkelijke* meerderheid, bij ééne stemming, geen waarborg zal zijn voor goede keuzen, omdat bij zoodanige wijze van verkiezing (van directe verkiezingen door een groot aantal kiezers bijna onafscheidelijk verbonden) alleen zij kans hebben, de betrekkelijke meerderheid van stemmen op zich te vereenigen, die door dezen of genen invloed worden aanbevolen, zoodat het niet onwaarschijnlijk zal zijn, dat de geslotene minderheid in verschillende kiesdistricten op dezelfde personen zal worden gevestigd, terwijl de meerderheid van stemmen in de onderscheidene kiesdistricten tusschen verschillende personen zal zijn verdeeld. Hierdoor zal inderdaad de minderheid de keuze regelen; een kwaad, dat niet weg te nemen is zonder het aanbevelen van candidaten, aan de eene zijde door de ambtenaren der regering en aan de andere zijde door de dagbladschrijvers, iets dat de ondergeteekenden geheel vreemd achten aan de Nederlandsche zeden en niet wenschelijk, omdat zoodanige aanbevelingen ligt tot partijschappen opwekken.

De ondergeteekenden achten het daarom wenschelijk, dat nogmaals in opzettelijke overweging worde genomen, of kiescollegiën, waarin de meest geachte, en de kundigste ingezetenen, door stemgeregtigden benoemd, te zamen komen, waarin herhaalde vrije stemmingen en overstemmingen plaats vinden, en waarin de *volstrekte* meerderheid van stemmen vereischt wordt tot eene keuze, niet een' veel grooter waarborg zullen aanbieden, dat tot Leden der Staten Generaal benoemd worden mannen, met de Volksbelangen bekend, en gezind die belangen krachtig voor te spreken.

Maar ook dan, wanneer directe verkiezingen in de daad beter mogten zijn, dan verkiezingen in kiescollegiën, door stemgeregtigden benoemd, vragen zij, of men van het zeer ingewikkeld kiesstelsel, hetwelk thans bestaat, op eens tot directe verkiezingen kan overgaan. Het maatschappelijk geluk is eene te belangrijke zaak, dan dat het geoorloofd zoude zijn op hetzelve eene gevaarlijke proeve te nemen.

Naauw met de vrees voor staatkundige oneenigheden, waartoe een verkeerd kiesstelsel aanleiding geeft, is de vrees voor godsdienstige twisten verbonden. Vrede en eensgezindheid tusschen de belijders der verschillende gezindten op het Staatstooneel is voor Nederland inzonderheid, dat zoo dikwijls droevige gevolgen van de vermenging van Godsdienstige en Staatkundige twisten gezien heeft, eene dringende behoefte.

De ondergeteekenden houden zich verzekerd, dat die vrede en eensgezindheid het best zullen bewaard worden, wanneer door de Grondwet elke inmenging van het kerkelijke in het staatkundige strengelijk geweerd worde.

Naast de bepalingen, die alle openbare oefening van Godsdienst toelaten, moet het beginsel duidelijk worden uitgedrukt, dat alle uitwendige handelingen en teekenen, welke tot het onderscheidende van eenig bijzonder kerkgenootschap behooren, beperkt moeten blijven binnen de muren van kerken of daarmede gelijkstaande gebouwen en plaatsen, en dat geene kerkleeraren of geestelijken, handelende in hunne bediening, regeringshandelingen mogen berispen of op verkiezingen invloed mogen uitoefenen.

Een derde punt betreft het volksonderwijs, die groote bronwel van echte volksbeschaving, dat kleinood, waarop Nederland teregt roem draagt, en dat voor een groot gedeelte de oorzaak mag worden gerekend, waarom bij ons de lagere volksklassen zich tot heden niet hebben laten misleiden door schoonklinkende woorden.

De ondergeteekenden zien met diep leedwezen, dat uit de Grondwet is verwijderd de bepaling: *het openbaar onderwijs is een aanhoudend voorwerp van de zorg der Regering.*

Naast de vrijheid van onderwijs, die het voorstel waarborgt, behoort de uitdrukkelijke bepaling gevonden te worden, waarbij aan de Regering de verpligting wordt opgelegd te zorgen, dat op alle plaatsen wel verzorgde volksscholen aanwezig zijn. Het is de duurste verpligting van eenen Staat, dat hij licht verspreide. Die verpligting moet helder en duidelijk in eene Grondwet uitgedrukt worden. Het voorstel bevat wel de bepaling, dat de inrigting van het Publiek Onderwijs zal geregeld worden door de Wet, maar de zorg, dat dat publiek onderwijs over de geheele uitgestrektheid van het rijk zal bestaan, wordt in het ontwerp niet als verpligting aan den Staat opgelegd. De voorstellers mogen misschien dit bedoeld hebben: de gebezigde uitdrukkingen geven die bedoeling niet duidelijk te kennen, en dreigen daarmede aan het Nederlandsche volk te ontnemen een voorregt, dat het boven vele volken tot heden bezat.

De ondergeteekenden in verschillende maatschappelijke betrekkingen geplaatst en daardoor ten deele onbekend met de bijzondere verbeteringen, die onze staatkundige wetgeving vordert, matigen zich geen oordeel aan over die bijzondere punten, maar de volksinvloed, de vrede tusschen de aanhangers der verschillende kerkgenootschappen en de verpligte zorg van de Regering voor het onderwijs zijn drie hoofdpunten, waarin het volksleven met de Staatsinrigting in betrekking komt; en omtrent die punten, meenden zij hunne bezwaren aan U te mogen voordragen.

Met het oog op den eendragtigen zin, die in Nederland heerscht, bij den opregten wensch van allen om de orde te helpen handhaven, voeden de ondergeteekenden de hoop, dat door eene eenstemmige aanneming van het voorstel van Grondwets-herziening, door U gewijzigd naar hetgeen het volksbelang U zal toeschijnen te vorderen, en met zoo veel spoed volbragt, als het gewigt der zaak toelaat, de eendragt bevestigd, het welzijn des Vaderlands beschermd, en wezenlijke degelijke maatschappelijke vooruitgang bevorderd zal worden.

En bij die hoop rigten zij hunne bede tot den Almagtige, dat Hij zijnen zegen verleene op de pogingen, die tot het welzijn des Vaderlands door de Regering in overeenstemming met U worden aangewend.

De inzender van dit en het hieronder volgend adres voegt daarbij:

Bovenstaand adres wordt te Amsterdam door vele ingezetenen geteekend. Het schijnt gesteld te zijn door den zoon van den grooten KEMPER, jhr. J. DE BOSCH KEMPER, den schrijver van *de Tijdgenoot*. Dezelfde heeft ook begonnen een nieuw Tijdschrift uit te geven bij J. MÜLLER te Amsterdam, getiteld: *Korte opmerkingen over de gebeurtenissen van den dag*, waarmede de vele Groningers, die vroeger *de Tijdgenoot* met veel toestemming lazen, zeker zich gaarne bekend maken. Er is nog maar één nommer verschenen, over *de ministeriële verandering en het kiesregt* handelende. Prijs 10 ct.

Het adres wordt hier medegedeeld, om een voorbeeld te zijn voor hen, die zich in dezen geest wel willen adresseren, zonder de juiste woorden te kennen, waarin zij zich doelmatig zouden kunnen uitdrukken. Een voorbeeld behoeft echter geen model te zijn, dat men slaafs volgt.

Een ander adres wordt in den Haag door velen onderteekend. Er ontbreekt in een verzoek tegen regtstreeksche verkiezingen, maar over het onderwijs wordt misschien hierin nog beter gesproken, dan in het vorige. Het luidt aldus:

EDELMOGENDE HEEREN!

Daar sommigen zich beijveren, om het door den druk aan het publiek bekend gemaakte Ontwerp van gewijzigde Grondwet op allerlei wijze aan te bevelen als overeenkomende met de wenschen van het Nederlandsche volk, en op eene spoedige aanneming van hetzelve aandringen, zoo voelen de ondergeteekenden zich gedrongen, om mede over dat Ontwerp hunne meening, waarin een zeer groot aantal hunner landgenooten met hen instemt, aan U Edelmogenden kenbaar te maken.

Zij waarderen den ijver der Staatscommissie, die het Ontwerp heeft vervaardigd, betwijfelen geenszins hare goede bedoelingen en zijn er verre af van te willen afkeuren, dat de Grondwet van den Staat, overeenkomstig de behoefte des tijds, na rijp overleg met U Edelmogenden gewijzigd worde. Maar daarbij mogen zij niet ontveinzen, dat het ingediend Ontwerp, huns oordeels, in onderscheidene opzigten aan die behoefte niet voldoet.

De Ondergeteekenden hebben vooreerst de vaste, op bekende en nog nergens weêrlegde gronden steunende overtuiging, dat het Regt van *Placet* der Regering niet mag ontnomen worden, maar achten, dat zulks geschieden zou door Art. 162, en wel op eene wijze, die de handhaving van dat regt door de Strafwet of door bijzondere wetten zou onmogelijk maken.

Zij bedroeven er zich ten tweede over, dat Art. 183 van het Ontwerp eene zóó onbepaalde vrijheid van Onderwijs voorstelt, dat de Wet op het Onderwijs van het jaar 1806 er door zou moeten vervallen en de mogelijkheid eener nieuwe, van dezelfde beginselen uitgaande Wet in eens en voor altijd zou worden afgesneden. Wanneer zij de ervaring van België raadplegen, de wrange vruchten gadeslaan, die het van Staatstoezigt vrije Onderwijs in Italië, Beijeren, Oostenrijk, enz. heeft gedragen, en op de gevolgen letten, die de in het Ontwerp aanbevolen vrijheid, bij het woelen van Jezuïtische factiën, voor ons Vaderland hebben zou; dan moeten zij wenschen, dat er eene Grondwet worde ingevoerd, welke voor 't minst de mogelijkheid overlaat, om door bijzondere Wetten met juistheid den invloed te bepalen, dien zoowel de Staat, als de Kerk en het Ouderlijk gezag op het Onderwijs behoort te oefenen.

Eindelijk verlangen de ondergeteekenden eene andere redactie van art. 159 van het Ontwerp. Niet alleen omdat de bestaande hun duister voorkomt, maar ook omdat de, naar hun oordeel, waarschijnlijkste interpretatie er van eene openbaarheid van Godsdienstige plegtigheden zou wettigen, waardoor de bepalingen der Wet van 18 Germin. X Art. 45 zouden opgeheven en aan ééne der bestaande Gezindten een privilegie verleend zou worden, dat tot groote onrust en wanorde gereede aanleiding moet geven.

De ondergeteekenden houden zich er van verzekerd, dat hun voorgesteld gevoelen de uitdrukking is van de meerderheid der ingezetenen, en zouden het bejammeren, indien die stille en bezadigde meerderheid voor eene zoo luide sprekende en doldriftige minderheid, tot verderf des Vaderlands, zou moeten bukken.

't Welk doende, enz.

Vogelverschrikker.

Uit Veendam is ons, door den heer N. J. MULDER, toegezonden eene teekening van eenen, zoo het ons toeschijnt, niet ondoelmatigen vogelverschrikker, in den vorm van een windwijzer, welke afbeelding wij wel niet in dit blad kunnen opnemen, maar gaarne voldoen aan het verzoek, om van dit beschermmiddel onzer hof- en boomvruchten althans eenig denkbeeld te geven.

In het bed, dat men beveiligen wil, plaatst men een stok, hoog genoeg dat de wind er op werken kan, of, zoo het in een boom is, zoo hoog, dat hij goed boven de takken uitkomt. Boven op dien stok legt men eene lat, eenvoudig gezaagd uit een 5/4 dikken vuren plank, lang 6 voet, en dwars over den top van den stok met een ijzeren ring en pen bevestigd, zoodat hij aan beide zijden 3 voet uitsteekt en vrijelijk in eene waterpas-rigting bewegelijk is. Het eene uiteinde van den dwarslat is dikker dan het andere uiteinde, zoodat, als men aan het dunner uiteinde een touw (3 voet lang) laat afhangen en daaraan een opgezette hazenhuid bevestigt, dit in evenwigt hangt. De schijnbare haas hangt mede nagenoeg waterpas en maakt natuurlijk allerlei bewegingen, als de dwarslat door den wind her- en derwaarts gedreven wordt; waardoor, gelijk de ondervinding bewezen heeft, het gevogelte genoegzaam wordt afgeschrikt.

Een woord over het *al* of *niet* aderlaten in de Longziekte van het Rundvee.

Sedert eenige weken worden in onderscheidene Dagbladen opstellen over bovenstaand onderwerp aangetroffen, waaruit de niet-deskundigen, — en daartoe behoort in dezen, uit den aard der zaak, de groote meerderheid van het lezend publiek, — tot de meening zijn gekomen, dat onze Veeartsen tot dus verre òf in het geheel niet, òf althans lang niet genoeg waren bedacht geweest op het aanwenden van *Aderlatingen*, ter voorkoming of bestrijding der teregt zoo gevreesde Longziekte van het Rundvee.

Niets echter is verkeerder en onbillijker, dan deze meening, en het verraadt eene volslagene onkunde, zoo ten aanzien van het onderwerp zelf als van zijne geschiedenis, als men meent iets nieuws voor te stellen, door Aderlatingen tegen de ziekte aan te bevelen.

Het doet ons leed, dat de heer ENKLAAR, wien ook wij eene verdiende achting toedragen, de aanleiding heeft gegeven tot de indirekte blaam, die den Veeartsenijkundigen in dezen, en zoo geheel ten onregte, is aangewreven. Men kan het den heer ENKLAAR niet verdenken, dat hij zich niet in staat gevoelt, over de *al* of *niet* doelmatigheid der Aderlatingen te beslissen (want die beslissing *kan* alléén door Geneeskundigen geschieden), — maar men mag het allezins onvoorzigtig noemen, dat genoemde ijverige voorstander der Landhuishoudkunde niet vooraf, zich voldoende heeft bekend gemaakt althans met de *Litteratuur* van zijn onderwerp. Want in dat geval reeds zoude hij zijn opstel òf in het geheel niet geschreven, òf althans geheel anders opgesteld hebben.

Maar wat nu de zaak zelve betreft, — zoo komen de thans gedane voorslagen, als iets nieuws, 10 en meer jaren te laat. De ondervinding, gegrond op wetenschap, heeft over het vraagstuk van de *al* of *niet* doelmatigheid der Aderlatingen reeds lang beslist; en — zoo als wij reeds aanmerkten — alleen bij en door onkunde in de geschiedenis des vraagstuks, kan men meenen, dat die ondervinding nog moet opgedaan *worden*.

Even als bij alle ziekten, zoo is het ook hier. Het geloof aan algemeene en streng specifieke middelen is een wangeloof; het zoeken daarnaar eene dwaasheid, en het verdedigen daarvan een bewijs van onvoldoende kennis, zoo wel in de Wetenschap en Kunst, als in hare Geschiedenis. Slechts bij eene *redelijke*, met *oordeel* gedane aanwending van een middel, kan men een algemeen en wezenlijk nut daarvan hopen en verwachten. Maar *wie* nu is in staat, eenig middel met *oordeel* aan te wenden, wie anders, dan de Geneeskundige? Gewis, niemand anders. En daarom kan het dezen smarten, dat, wanneer een niet-deskundige, zonder oordeel, een wetenschappelijk onderwerp behandelt, alsdan tijdschriften en dagbladen, natuurlijk al weder zonder oordeel, als om strijd zich haasten, die leeringen ter kennisse des algemeens te brengen, dat, op zijne beurt, dan ook weder zonder oordeel de leeringen ontvangt en in toepassing gaat brengen.

En hoe is het dan eigenlijk met het vraagstuk, dat ons thans bezig houdt, gelegen? Het antwoord op deze vraag is zeer eenvoudig dit: het is vooreerst eene *grove dwaling*, als men meent, dat de aard der Longziekte nog onbekend is. Velen komen tot die dwaling, alleen daarom, *omdat* de Veeartsenijkunde zoo dikwijls niet in staat is, de ziekte te genezen. Maar, ieder nadenkende Lezer zal toch wel kunnen inzien, dat, wanneer een ziektegeval of zelfs eenige ziekte *onvatbaar* is voor genezing, dit volstrekt niet altijd dáárom zoo is, *omdat* men de ziekte niet kent; maar *omdat* de aard der ziekte, òf over het geheel òf wanneer deze op eene zekere hoogte is gekomen, nu eenmaal — althans tot op den huidigen stand der Wetenschap — onvatbaar is voor genezing. — Dit zoo zijnde, spreekt het wel van zelf, dat ook voor de Longziekte, als zij op een' hoogen trap van ontwikkeling is gekomen, evenmin Aderlatingen nuttig *kunnen* zijn, als eenig ander middel. Integendeel, het is zeker, dat de Aderlatingen dàn den treurigen afloop der ziekte nog verhaasten. Maar iets *geheel anders* is het, wanneer de ziekte nog slechts in haar begin is (vooronderstelde, dat men dat begin dan ook dadelijk heeft kunnen erkennen!), of zelfs wanneer men de Aderlating als voorbehoedmiddel wil aanwenden.

Doch de Aderlating in het begin der ziekte (en ook prophylaktisch), is zóó natuurlijk en ligt zóó voor de hand, dat men dan ook van den eersten aanvang af, en in de eerste plaats, dàt middel tegen de ziekte heeft aangewend. Maar men zag natuurlijk spoedig in, dat die Aderlatingen waarlijk niet in elk geval en niet in ieder tijdperk der ziekte, een gunstig gevolg hadden, noch *konden* hebben.

Wil men ook eenige bewijzen uit de letterkundige geschiedenis der Longziekte in en buiten ons land, voor hetgeen wij aanvoerden, — wij zullen met de volgende drie aanhalingen wel kunnen volstaan, ten nadeeren betooge van een en ander.

Reeds *vóór elf jaren* schreef onze hooggeachte Hoogleeraar A. NUMAN, onder anderen het volgende: „Zoo men hier toch van eene ontstekingwerende geneeswijze nut zal mogen verwachten, *dan zal dezelve meer in het begin dan in het verder beloop der ziekte zijn aangewezen*" — En verder: „... doch is de uitstorting van vezelstoffe reeds aanmerkelijk geworden, is de ontaarding der longen en zijn de ziekte-verschijnselen toegenomen, bij vermindering der krachten, *dan zal de aderlating, in den regel, veeleer schadelijk dan nuttig mogen worden geacht.*" (Prof. A. NUMAN, in zijn *Vee-artsenijkundig Magazijn*, Deel III, Gron. 1837, bl. 64.)

Reeds *vóór zes jaren* zeide de met lof bekende Zeeuwsche Veearts VAN HERTUM: „Hoeveel bloed er moet afgetapt, wanneer en in welke gevallen de aderlating moet herhaald worden, laten wij aan het oordeel van den zaakkundigen vee-arts over, daar zulks naar ieder bijzonder geval en naar de omstandigheden dient bepaald en gewijzigd te worden." (J. VAN HERTUM, *Verh. over de Besmettelijke Longziekte van het Rundvee, enz.*; 2de druk; *Zierikzee* 1842, bl. 87.)

En wil men een bevoegd oordeel uit het Buitenland, wel nu men hoore: „Selbst die *Broussais'sche antiphlogistische Methode* [d. i. zeer dikwijls herhaalde en de sterkste bloedontlastingen] in hohem Grade angewendet, *weil sie so sehr indicirt schien*, hat wegen ihrer *Erfolglosigkeit* VERLASSEN werden müssen." (GLUGE, *Atlas der Path. Anatomie*, Lief VI, S. 25.)

Ons dunkt, dat velen nu misschien reeds iets beter zullen kunnen oordeelen over de juistheid en waarde van voorstellen, die zonder eenigen twijfel met de beste bedoelingen gedaan zijn en door anderen nog nader aangevuld en aanbevolen werden, maar die ongelukkig allezins in staat moeten geacht worden, in het algemeen juist het *tegengestelde* van die bedoelingen te weeg te kunnen brengen; — zoo als ieder weet, die het zoo belangrijk onderwerp dezer mededeeling slechts eenigermate van nabij kent.

Den 10 Mei 1848. L. ALI COHEN.

(Door plaatsgebrek is dit stuk eenigen tijd blijven liggen. RED.)

Stille Burgers, spreekt!

„Welk een bloei in den Staat, als ieder burger zelfstandig toeziet en uitvoert, wat hij in 't gemeene belang doen kan!"

„G."

(*Waarheid in liefde*, 9de Jaargang, 2de Stuk.)

De schrijver van het artikel: *Nederlands toekomst, volgens de rede van den minister van Justitie*, geplaatst in de *Groninger Courant* van den 19den dezer, voorspelt der Nederlandsche natie niet veel goeds van de vrijheid van drukpers, godsdienstoefening, onderwijs en vereeniging, zoo als het ontwerp van gewijzigde Grondwet, mogt hetzelve worden gesanctioneerd, die zal vestigen

De S. verschilt hierin van gevoelen met hen, welke men, in tegenstelling met de *stille* burgers, waarvan hij aan het slot van zijn artikel gewaagt, de *woelige* burgers zou kunnen noemen, als die in grooten getale, bij talrijke petitiën, hunne adhaesie aan het ontwerp hebben hebben gemanifesteerd, althans zooveel de genoemde onderwerpen betreft.

Het is in dit hoogstbelangrijk tijdsgewricht heilige burgerpligt, dat ook dat *grootste deel* der Nederlanders, welks zienswijze volgens den S. met die van het Ministerie en van de duizende petitionarissen niet schijnt overeen te stemmen, zich spoedig late hooren; dat het uitdrukkelijk verklare, dat er bij de meerderheid der natie geene sympathie gevonden wordt voor die vrijheid, welke men, o schande! uit het jeugdige België hier wil overplanten, om te vervangen die juiste maat van vrijheid, welke het Volk thans geniet, waarvoor het alleen rijp is en die het *behouden* wil, als zijnde op de proef goed bevonden. Daardoor zal kunnen te weeg gebragt worden dat wij, die op het punt stonden om naar het verijdeld plan van graaf SCHIMMELPINNINCK, door overneming van het een en ander uit de Engelsche constitutie, *Engelsch* te worden, thans bewaard blijven om de *Belgische* nationaliteit aan te doen, door aan de staatsregeling van België vrijheden te ontleenen, welke wij, of-schoon drie eeuwen aan het genot van zooveel vrijheid gewoon, toch nog niet kunnen dragen, — vrijheden, waarvan de S. de schromelijkste gevolgen voorziet, en daaronder ook het arm worden van het volk, dat bij het behoud van het bestaande veel welvaart schijnt te ondervinden.

Mogt de S., ten einde den minister van justitie te bekeeren van deszelfs dwaling, dat de ingezondene petitiën de stem der natie behelzen, zich genoopt gevoelen, om, in vereeniging met zijn *grootste deel* der natie, hetwelk hij zijne gevoelens acht te zijn toegedaan, zich bij eene in te dienen petitie openlijk partij te stellen tegen al de tot dus ver bekende petitionarissen, die, door vrijheidszucht bedwelmd, niet schijnen te beseffen, dat zij het grootste onheil over het Land brengen.

De zaak is van te groot belang, dan dat wij den S. met de zijnen, die, het *grootste deel* der natie uitmakende, vooral verdienen gehoord te worden, daartoe bij deze niet zeer dringend zouden aansporen, ook omdat men nu nog *gemakkelijk kan behouden* wat, eens verloren, moeijelijk is terug te verkrijgen. Daarom dan, *stille burgers, spreekt!* M.

Iets over eene inrigting voor Tuinbouw,

ter ondersteuning van minvermogenden, om hen tegen volslagene armoede te bewaren, opgerigt te Uithuizen, den 20sten Jan. 1848.

Het schrikbarend toenemen der armoede is eene klagt, die thans algemeen door geheel Europa wordt aangeheven. De schranderste hoofden, de edelste vernuften putten zich uit in onderzoekingen over de ware oorzaak van dat algemeene verval, niet slechts in de laagste klassen der Maatschappij, maar ook zelfs van den zoogenoemden kleinen burgerstand, en beijveren zich, om juiste denkbeelden te verkrijgen nopens de beste wijze, om dezen invretenden kanker met kracht te stuiten.

Zeker is het, dat de inzigten daarover zeer verre van elkander verschillen en ook verschillen moeten, naar het afzonderlijk hoofdkarakter van ieder volk; maar bovenal naar het verschil der bronnen van bestaan, waardoor zich die standen moeten onderhouden. Van daar dat dus ieder land, ieder gewest, bijna te dezen opzigte eene afzonderlijke beschouwing en studie vereischt, en ook Nederland niet weinig behoefte heeft aan eene bepaalde toepassing der algemeene staatshuishoudkundige beginselen, zoo als dit voor andere landen door een SAY, KRAUS, STORCH, TORRENS, MILL (1) enz is gebeurd. Niet, dat deze door hunne geschriften reeds het doel voor hunne landen hebben bereikt; maar zij hebben de eerste schreden gedaan op den weg, die daartoe leidt, en zoo tevens het spoor aangewezen, waarop lateren er toe kunnen geraken. Hoogst noodig is het vooral in onzen tijd, om meer en meer zuivere staatshuishoudkundige beginselen algemeen te maken, ten einde de droomerijen van communisten en socialisten tegen te gaan, die thans Frankrijk en Duitschland zoo diep beroeren; droomerijen, dikwijls schijnschoon in bespiegeling, maar in *werkelijkheid* tot niets anders leidende, dan tot eene geheele vernietiging van alle zelfstandige werkzaamheid en nijverheid; en waar zij *niet tot werkelijkheid* kunnen komen, tot woeling, onrust en oproer (2). God beware ons, dat zij ooit op onzen bodem worden overgebragt, al zijn zij dan ook gewikkeld in den schitterenden stijl van een' LOUIS BLANC (3).

Zoo er ergens eene inrigting bestaat, die tot verspreiding van goede en wering van verderfelijke denkbeelden (vooral wat ons onderwerp betreft) uitnemend werkzaam kan wezen, dan is het voorzeker in Nederland, waar de Maatschappij tot Nut van 't Algemeen, door hare honderden van departementen met een getal van 14000 leden, als zoo vele vertakkingen alle standen, alle plaatsen tot op iedere grens rakende, het doel najaagt, in haren naam uitgedrukt. Te regt mogt daarom de Hoogleeraar HUGO BEIJERMAN in zijne aanspraak, gehouden bij de opening der Alg. Verg. der Maatschappij op den 11den Aug. 1846, de aandacht der leden dier Maatschappij op de studie der staatshuishoudkunde rigten en haar als eene verpligting aan allen, wien 't Algemeen geluk ter harte gaat, ten krachtigste aan te bevelen.

Doch deze studie zou nutteloos wezen, wanneer men niet tevens beproefde, hare leeringen op de werkelijkheid toe te passen, niet poogde, de middelen, die zij aanwees, te verwezenlijken. Wat geen mensch afzonderlijk vermag, dat vermag dikwijls de vereeniging van meerderen, en het is daarom, dat de departementale vereenigingen der Maatschappij plaatselijk of gewestelijk eenen heilzamen invloed kunnen uitoefenen, waar bijzondere personen niets zouden vermogen. Ook kunnen plaatselijke belangen, plaatselijke behoeften, wat innerlijk verval of vooruitgang betreft, nergens beter behandeld en gekend worden, dan juist dáár, wáár menschen uit allerlei betrekkingen van den beschaafden stand, dus ook in de meestmogelijke betrekkingen tot de geringste klassen staande, vol ijver *voor* en liefde *tot* de menschheid zamenkomen met slechts één doel in 't oog: *het Nut van 't Algemeen.*

Het departement, waartoe schrijver dezes de eer heeft te behooren, erkent zijne roeping ten volle; en mag er zich op beroemen, schoon nog slechts gedurende 2 jaren bestaande, daarvan reeds blijken gegeven te hebben in instellingen als eene leesbibliotheek, eene spaarbank, enz. Bovenal echter toont het dit thans door eene nieuwe inrigting, onlangs tot stand gekomen, waarop ik de aandacht van het algemeen wenschte te vestigen, of het welligt hier of daar tot opwekking, tot navolging kon strekken.

De gemeente, waarin ons departement is gevestigd, gaat ook onder een' last van armen gebukt en de vraag:

Zoo diep, zoo roerend en ontroerender gestaâg,
Der Maatschappij gesteld, wat wordt er van uw armen?

zoo als de heer DA COSTA het uitdrukt in zijn heerlijk (4) lied: *Wachter, wat is er van den nacht?* kwam niet zelden in onze vergaderingen ter sprake, totdat eindelijk een geacht medelid met een voorstel optrad, dat op die vraag bepaaldelijk betrekking had, en strekken moest, niet zoo zeer om de armoede, werkelijk reeds bestaande te lenigen; maar meer om verdere armoede voor te komen (5).

Zeer bekend met de geringere klasse in onze gemeente, had hij gezien, dat eene groote oorzaak van toenemende armoede hier vooral dáárin gelegen was, dat die menschen (arbeiders en vooral ook kleine handwerkslieden) zelfs bij aanhoudenden arbeid niet genoeg konden verdienen, om in de noodzakelijkste levensbehoeften voor den winter te kunnen voorzien, vooral sedert den tijd, dat de algemeene aardappelramp ons land heeft getroffen.

Daarbij kwam, dat bij de meeste woningen van deze klasse van menschen niet de minste grond aanwezig was, waarop zij zelven iets konden verbouwen. Dit gebrek nu werd vroeger eenigzins vergoed, doordien de boeren in den omtrek aan zoodanige lieden akkers land in huur afstonden, welke zij als tuingronden konden bewerken en gebruiken. Doch door den hoogen prijs, welken de landerijen in de laatste jaren bereikten, werd natuurlijk de huur dier akkers ook aanzienlijk, ja bijna tot ⅔ toe verhoogd, en dus de gelegenheid in gelijke evenredigheid verminderd, schoon de behoefte er aan meer en meer klom bij het steeds toenemen der prijzen van de allernoodzakelijkste levensbehoeften. Dit liep op dubbele schade uit en bragt velen tot eenen staat van armoede, welke openbare ondersteuning vereischte, die bij eenigzins gewijzigde omstandigheden zich nog hadden kunnen staande houden. Om hen hierin te ondersteunen, kwam het lid op de gedachte, of het niet mogelijk zou zijn, buiten te groote opofferingen van den kant der meergegoeden, op nieuw de menschen in de gelegenheid te stellen, voor een' geringen prijs weder akkers in huur te kunnen bekomen, waarop zij de voornaamste voedingsmiddelen konden verbouwen, ten einde met zeer weinig bezwaar zóó eenigen voorraad voor den winter te bekomen. Hij overdacht dit ernstig, stelde de noodige berekeningen in het werk, en vond, dat men zeer goed land tegen den tegenwoordigen prijs koopen, het voor ½ der gewone huur uitdoen en dan ten minste nog 4% van zijn geld zou kunnen maken.

Dit bij hem tot zekerheid geworden zijnde, bragt hij dan in de departementale vergadering het voorstel ter tafel, *om namens het departement eenige bunders goeden bouwgrond te koopen, ten einde denzelven tegen een' geringen prijs (zoo omstreeks ½ van den gewonen) te verhuren; voorts om, ten einde daartoe te kunnen komen, het benoodigde geld te negotiëren tegen een' interest van* 4%; *stellende de geheele massa aan te koopen land tot waarborg voor de geldschieters.*

Met belangstelling werd dit voorstel aangehoord, met geestdrift toegejuicht en ter nadere beoordeeling aan eene bepaalde commissie overgegeven, die, na gunstig advijs te hebben uitgebragt, ook de opdragt kreeg, naar geschikten grond voor dit doel uit te zien. De commissie slaagde al spoedig bij uitnemendheid in hare pogingen; en kocht voor een' matigen prijs zoo veel grond aan, als men eerst meende noodig te hebben. Nu werd de negotiatie opengesteld, bij aandeelen van *f* 50, en, het zij tot eere der leden onzer afdeeling en niet minder van eenige welwillende menschenvrienden buiten haar gemeld, binnen weinige dagen was zij volgeteekend (6), en de commissie alzoo in staat gesteld, den voorwaardelijken koop als vast te bekrachtigen. Er werd terstond een reglement van beheer ontworpen en een afzonderlijk bestuur voor de nieuwe inrigting, die onder den naam van *Inrigting van tuinbouw ten behoeve van minvermogenden* in werking trad. Men stelde weldra, na de noodige verdeelingen en eenige andere noodzakelijke werkzaamheden verrigt te hebben, den grond te huur (7); en had binnen weinig tijds het genoegen, 73 huisgezinnen, ieder naarmate van zijne grootte, eene aan hunne behoeften voldoende hoeveelheid gronds toe te staan. Vlijtig besteden deze nu den hun van den gewonen arbeid overschietenden tijd tot het bewerken hunner akkers, en mogen reeds hier en daar de duidelijkste voorteekenen van hun toekomstig voordeel aanschouwen en een' heerlijken voorraad van uitnemende voedingsmiddelen tegenzien. En ware daarbij het geluk eens zóó groot, dat de belasting van geslagt en gemaal werd ingetrokken of liever afgeschaft, dan zal hier welligt in den toekomenden winter het lied van vreugde en dankbaarheid opgaan uit woningen, waaruit men in de laatste jaren niets dan klagten van gebrek en kommer vernam. God geve daartoe zijnen zegen aan onze instelling! geen betere aanbeveling kan haar zeker geworden.

H. Dr. U.,
Secr. d. Inrigting.

UITHUIZEN, 9 Mei 1848.

(1) SAY deed dit voor Frankrijk, KRAUS met betrekking op de Pruissische staten, STORCH met betrekking op Rusland en TORRENS en MILL wel algemeen, maar toch meest met het oog op Engeland.

(2) Zie Mr. I. DA COSTA, *Wachter, wat is er v. d. nacht*, bl. 8, reg. 1 v. o. en vv.:

Vertwijflende Armoê, die geen God meer aanroept, Roof
En opstand, burgerhaat om wan- en ongeloof.
En 't honderdarmig kroost van staatsveranderingen,

ja, dat zijn de gevolgen van verkeerd gewijzigde denkbeelden, onder de volksmenigte verspreid.

(3) Zie over dezen en meer algemeen over de socialistische stelsels in Frankrijk, de uitnemende stukken van Mr. DE CLERCQ in de Gids v. 1846, no. 1, 2, 4.

(4) *Heerlijk*, althans in onze oogen, tegen alle *apodictische* uitspraken van den Rec. in den Lett., no. 2 v. dit jaar.

(5) Een denkbeeld, wel algemeen bekend en besproken, maar in de praktijk, mijns bedunkens, nog te weinig op den voorgrond geplaatst.

(6) Namen te noemen kwetst kiesche ooren, anders hadden wij gaarne den edelen onzen openlijken dank toegebragt, die onze onderneming zoo krachtig steunde, door dadelijk voor 20 aandeelen te teekenen. Hem worde het vers van VICTOR HUGO bevestigd: »Qui donne aux pauvres, prête à Dieu! *Les voix interieures*, VIème voix, *Dieu est toujours là*.

(7) Bij de verhuring stelde men voor het vervolg de voorwaard vast, om de huur vooruit en wel met 1° November te voldoen. Dit geschiedde met het oogmerk, om de menschen des zomers bij goede verdienst op te wekken, iets voor de toekomst weg te leggen, waartoe de hier bestaande spaarbank hun eene uitnemende en winstgevende gelegenheid verschaft.

Te Groningen, bij C. M. VAN BOLHUIS HOITSEMA, Boekdrukker.